

کتابخانه آصفیه کمالی حیدرآباد و کن
..... (*)

نمبر داخله

تاریخ داخله خزانہ سلطنت
نام کتاب قوائد رکنی مکتوبات بحیثیہ

فن کتاب

نمبر کتاب در فن مذکور

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله المنعم الكريم الذي افاض علينا هذه النعمة الجليلة

فوائد رکنی

یعنی ملفوظات قطب المشرق حضرت نوح علیہ السلام

تیکھی لیری

مستند فریق احمد علی شاد فادری نقشبندی اورنگ آبادی

باہتمام سید محمد حسن کاکبلیع و برادر محمد سلطان عاقل دہلوی

مطبع ہا واقعہ درجہ اول

اسماء

شاہین علم و تحقیق و تصوف کو مشرّف ہو کہ درویشِ عالم و حقایق و تصوف کی مشہور کتابوں کا ذخیرہ بنایا۔
روزگارِ ابدی فن کے گرامی حضرت کے تصانیف کو طبع کیا جاتے ہیں جسکی فہرست اور اعلان ساتھ
ہی ساتھ کیا جاوے گا مگر بالفضل چار کتابیں چار زبانیں طیار ہیں۔

فوائد رکنی۔ مفلوظ حضرت شیخ شرف الدین عجمی منیری حقیقت میں سالکان طریق کیلئے
اس بہتر رہبر کی کرنیوالی اور پیغمبر کلام دنیویوالی اور مختصر و مفید و جامع و محتوی و دلنشین المعنی
دوسری کتاب ہونین سکتی۔ نیز ازان بلکہ کیلئے قیمت عمر سکے مجموعہ اور غیر مالک کیلئے مع
محصول ٹاک ۱۲ روپے

رسالہ مجالس کلیمی و طفولہ حضرت شیخ کلیم اللہ جہان آبادی قدس اللہ سرہ - دنیا میں کتنا اور
مایاب فن تصوف کی عمدہ کتاب ہے وہ کتاب ہے کہ نوابہ نیر کا مکارخان نقشبندی خلیفہ شاہ
نظام الدین اورنگ آبادی اوسوقت کو زمانہ میں محض شیخ کے پاس سے کتاب فیض کیلئے اورنگ آباد
سے دہلی کا سفر کیا تھا اور اوس مبارک قیام میں اس مجموعہ کو قلب بندہ فرمایا خریداران جلد یہ عمدہ
مجموعہ غیر ممالک کیلئے مع محصول اک انظار رسالہ توحید من کرام خستہ نظام سیدنا ابوالعلا اکبر آبادی
رسالہ کیلئے محض تو کاسین نے الی کتاب اور نزل مقصود کو پہنچانوالہ سالہ خریداران بلکہ خدمت ام سکے
مجموعہ غیر ممالک کیلئے مع محصول اک انظار رسالہ عمل الیوم من تہینہ حضرت سیدنا محمد لیونہ
خلیفہ سیدنا کا مختصر سادات فن کے ورنہ بہت مفید اور صحیح کتاب ہے علی الخصوص سلسلہ ابوالعلا
کیلئے ضروری دستوالعمل پر خریداران بلکہ خدمت ام سکے مجموعہ غیر ممالک کیلئے مع محصول اک انظار

پتہ - جیسا آباد محلہ خیل کڑہ قریب مکان نواب دولہ خان احمد علیشاہ قادری -

قصیر سے مل کر اور اس کو رخصت کر دینا چاہیے کہ اس کو خیر ہمارے یہاں رہنے پر اجازت ہوگی کہ خاندان میں نہ ہوگی۔

[illegible]

بظاہر نماز و روزہ و فریضہ است در باطن عشق و محبت و فریضہ است و خمیر یا بر آن درود اندوہ است
 عشق بندہ را سندان میسر سازد از آن معنی عشق فرض آمده حیات از عشق سے شناس و قنات
 بے عشق میوایاب چنانکہ گفت بعیت مجنون عشق را و اگر امر و در حالت است کہ اسلام دین لیلی و دیگر
 شدالت است کہ گویند عشق آتش است ہر جا کہ رسد بسوزد و دل مجبان آتشکدہ آرمیدہ اگر ذو
 از ان ہر دین افتد کون و مکان سوختہ گرد و تا گویند ہمہ جا آتش و دوزخ عذاب کنند و دوزخ را
 آتش آگہ دریا ہائے پرکب در باطن ایشان ریزی ہمہ آتش گرد و آتش ظاہر ہمہ ہمہ در
 آتش باطن ایشان را از اینجا گفت بعیت ہر کہ اندر عشق چون آتش نشدہ بعیش او در عشق
 ہرگز خوش نشدہ گویند چون فردا سے قیامت عاشقان سہرا ز گور بردارند بخود در نگرند اگر
 درہ اندوہ ایشان کم شدہ باشد چہ را این فریاد کنند کہ دوزخیان را بر ایشان رحم آید زین معنی
 گفت بعیت کہ نتواند این دوزخ را منگی تو نیست بود این درود ایم پیروی اسے برادر اگر توانی
 ذرہ سو ز عشق امر و ز منی کہ این صفات بر تو در گور خواہد بود و تو مالا یقف مال و کلا یفون اہل
 من آلی اللہ قلب سلیم ازین معنی گفت **س** در گور برم از سہر گسبے تو تارے قنات
 کند بر سر من روز قیامت اسے برادر را عاشقان را ہے است یو محب کا یہ بیان کجاست
 باہول و محبت نہ ہر نام دے تواند شنید و نہ ہر فنشے تواند کشید مجنون باید اسنگ مالیت تواند
 خورد و فرما و باید تا کوہ بے ستون تواند کند یز لیا باید تا نام یوسف نتواند برد و ع ریز بازی
 کن کہ عاشقی کا رتو نیست اسے برادر کہ امر و ز کہ پیش اسے عاشقان را جلوہ بردا کہ زندگام
 نبیلی رحمت اللہ علیہ بنا جات کرد گفت الہی دوستان خود را چند کشتی گفت تہ دیت یا بند سید
 الہی دیت ایشان چیت گفت جمال و لقاس من قتلنہ فاذا جنتہ خوب گفت ہر کہ
 گفت بعیت بے جرم و گناہ عاشقان را سیکش و بس برہر گور نشان زیارت میکند

بیعت اے آتشاے کوئے محبت صبور باش و پیدایشیکو ان همه بر آتشا رود و آتش بر او
 خلعت عشق خود هر کسے را نهد و بدان هر کسے لایق عشق نباشد هر که عشق را شاید خدای را
 شاید و هر که عشق را نشاید خدای را نشاید و مهران عشق دانند که چه حالت است اما نامحزان
 را از عشق چه خبر قدر عشق عاشقان دانند جہانے در طلب بهشت شده اندیکے را بینی که طالب
 عشق است از بهر آنکه بهشت نصیب نفس است و عشق نصیب جان نه هر کس طالب مهره
 باشد ندیکے طالب جزو جواهر نباشد آسے برادر مرکب عشق مرکبے است که بیک تنگ
 از دو عالم بیرون شود و جولان در لامکان کند چنانچه گفت شمعوی در عالم عشق اگر کبارائی تو
 بود و عشق در شمار آئی تو به جبرئیل امین رکاب دار تو بود و هر مرکب عشق اگر سوارائی تو به آسے
 برادر از سر خود بر خیزد و خود را عشق تسلیم کن و چون خود را بدو تسلیم کردی رسیدی میدان که جمله
 اینهمه پرداے که در راه نهاده اند صیت از بهر آنکه تادیده عاشق روز بروز پنجه گر و دوتا طاقت
 بآر کشیدن دیدار دوست به حجاب یا بدانشاء الله تعالی میت رسیدم من بدریائے
 که خوش آدمی خواست و نکستی اندران دریانه ملاے عجب کایست و کشتی این دریا عشق است
 و طالع این دریا غایت حق است خوف و خطر این دریا گوناگون است چه کند کلمات این
 بیچاره پیش دار امید است که از طالع امواج این دریا که خوش آدمی خواست از مطالع
 این بسلامت بگذرد و هر عقده که در عبور این دریا پیش آید حل آن از اینجا طلب کند که آن
 برادر بر معانی کلمات مطلع گشته است و بر قانون اشارت آن و خوف یافته است چنان
 تصور کند که از زبان کاتبے شود **الْقَلَمُ أَحَدُ اللَّسَانِ** خاطر محمد ار که از بخت بلند آ
 مظفر باد و لوگو را این دریا عزیز است و جواهر و غریب و خواص او عاشق صادق جانان زهر
 خسے و مخنثے نداشتند روئے و شکم پرستی رحمت بر جان پاکش باد که گفت رع و ربابی

کمن که عاشقی کار تو نیست - علی الدوام هر شسته که بر آن برادر سپیده است مطالعه کند و بگوید
 دل به حکم عادت چون قصه و افسانه بزرگه را پس سیند که چون زمانه آید که این طایفه را
 نیازم حکم گفت هر روز نیت که ایشان یک بزوی باید خواند لابد چون آفتاب غایب شود -
 ریش نانی بچرخ گیرند نیت که گفت بهیت از نیت بدیم اگر فروشد خورشید از نیت
 مباح چرخ گیریم - فایده بدان اسے برادر تو می شمر - که هر یک را نیت از نیت کند
 اگر در درون تو ادب طلب حق غالب است ترا باطالبان و عاشقان خسته کنند و ثواب
 ایشان نیست قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم ان الله يحب من یسیر فیها حق
 و تقصیر یحیی سببا ضاحک اینها بهشت و دوزخ که با گنجد و اگر در درون تو ارادت و
 طلب بهشت غالب است ترا با زمرا اهل صلاح حشر کنند جزای ایشان نیت اهل محبت
 اندر دوزخ و اگر در درون تو ارادت و طلب دنیا غالب است ترا با اهل دنیا حشر کنند و جزای
 ایشان نیست و چون ملککم و من مائتتھون اینها خاک بر پا یک در دما تم خود باید در نیت
 اکنون یکے بنگر که در درون تو محبت عشق و محبت خدای غالب است یا عشق و محبت
 بهشت غالب است یا عشق و محبت دنیا غالب است هر چه غالب است میدان که کون باشد
 چون طلب عشق و محبت خدا غالب باشد حجاب از میان بردارد و نشان دهد دوست یک
 زبان چه بود صد جان می واسطه ملک الموت بدوست سپار و که ملک الموت اذن خبر ندارد
 چنانکه گفت بهیت در عشق تو عاشقان چنان جان بدهند که آنجا ملک الموت ننگ چرخ
 در بهشت آسمان این ندا بر آید و صل الحبیب الی الحبیب که دوست بدوست رسیده
 و طالب مطلوب پیوست و سطر به خواست خوش گفت هر گاه نیت چیت چون در آمد حال
 را حال در سر نشد گفت و گوئی دلالت و چون طلب محبت آخرت غالب بود آخرت را

بہر حال فریب و ذہنیت کہ اور است در مقابلہ اویدار نہا بدین آں بانہر ان روح
 و راحت جان و بد چنانکہ گفت بیست و آن کہ ہر چیزیکہ سودا کے توانست چوں بردی
 لغت فردا کے توانست و چون طلب و محبت و نیاز بدان رشتی کہ دارد در مقابلہ اویدار
 تا بہر از سختی و دشواری از بدن او جان بد چنانکہ گفت بیست ہر چیزیکہ در دنیا خیالت آں
 بودہ تا بد راہ و صالت آں بودہ چوں مقرر شد اکنون بدان اسے برادر ہر چیزیکہ ہر عالم
 سبل و خوش است از حیوانات از ہر آن کیے منفعت در آدمی ہست ہر کد آم کہ غالب
 خواہد بود فردا قیامت حکم بدان صفت خواہد بود نہ بصورت یعنی بدان صورتش گردانند
 چنانکہ مثلاً اگر ہر کسے منفعت غضب امروز غالب بود فردا بصورت گسے خشر کنند و اگر ہر
 کسے صفت شہوت امروز غالب بود فردا بصورت خوشے خشر کنند و اگر ہر کسے صفت
 کبر امروز غالب بود فردا بصورت پلنگے خشر کنند اگر ہر کسے صفت چالو سی امروز غالب
 بود فردا کے قیامت بصورت روبہ خشر کنند و دیگر منفعت ہمیں قیاس یابد دست و تجربہ
 است غلیس اللہ علیہ السلام فرمادہ از باب بند کہ در دوزخ خمیر زرد حال صورت کد ام فضیحتے
 ازین تبرست کہ من در عصا اتادہ و پدر را و دوزخ خمیر زرد حال صورت آدمی از ظلم
 آگہ بر کنند گفتارے گرد کہ در دنیا این صفت در و غالب بود غلیل اللہ علیہ السلام را گویند
 ترا با این گفتار چہ نسبت و چہ سرا ہو و سگ اصحاب کہف را از صفت او صورت آدمی
 گردانند و در صفت آدمیان آرنند کہ او سگ صورت و آدمی صفت ہو و آدمی صورت
 و گفتار صفت ہو و ازین جا معلوم کن کہ صورت را ہیچ اعتبارے نیست اما اہل جہل را
 امرہ از نظر بصورت است اسے برادر بسا آدمی صورت ہو امروز کہ فردا سنی در صفت سباع
 و دوحوش اتادہ کنند و بسا سباع و دوحوش صورت بینی امروز کہ فردا صفت آدمیان و آرنند

این عقبه شکل است و کار سخت کسی شغل نه مگر خداوند آن بصیرت پس غافل بناید بود
 آهسته آهسته مادت باید کرد تا چنبره ازین صفات کم شود اگر توفیق خداوند دست دهد
 بجای دفع شود کار عظیم پدید آید بود و دیگر خواهد که بداند خود اکدام صفت خواهد بود و امر و نذر
 خود نگردد که کدام صفت بروی غالب است فردا همان باشد این مقدار و استقامت دشوار نیست چنانکه
 اگر کسی خواهد که بداند که خداوند از وی خوشنود است یا ناخوشنود در اعمال خویش نگردد اگر همه
 طاعت است و آنکه از وی خوشنود است که نشان خوشنودی طاعت است و اگر همه معصیت است
 و آنکه از وی ناخوشنود است که نشان ناخوشنودی معصیت است و اگر هر دو بود حکم ایجاب
 کند و روزگار و زبانش نیست چون اینجا کار سے بنو و اینجا هم بنو و اگر این صفات خجسته
 مانده بود و گشتند و اگر در پشت فردا فرو آید و همه نعمتها بسرا و فردا نیز ندان صفات برگردد
 و از اینچو باشد گشتنی بنو پس این سر سے بود و او خود باز مانده و بدولت خود نرسیده اینجا ایجاب
 که برگردد چون اینجا گشت اینجا هم گردد و اینجا گفت بیت پاک نشو تا اهل دین گردی بدان
 چنان بشنایند گریه فائد بدان اسے برادر در پیچ چیز به تو فریضه تر و فائد تر
 ز طلب حق نیست اگر باز روی او را طلب و اگر بخانه آئی او را طلب و اگر بسجده شوی او را
 طلب و اگر بخوابی روی او را طلب و اگر عزرائیل آید بر تو شکرت از طلب فرو نایستی عزرائیل
 را بگو تو کار خود میکنی من کار خود می کنم نقل است که پیغمبر صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم سواک
 در دهن داشت عزرائیل در آید گفت چه میفرمائی باز گردم یا آنچه فرموده اند پیش برم حضرت
 رسالت سواک از دهن دور نکرد و گفت تو کار خود میکنی و من کار خود میکنم اگر در دهن زخت فرد
 آید باید که از طلب فرو نایستی بگو یا پاک شد هر چه بر سر فضل امین و مادر طلب قدمی
 میزنم تا کار کجا رسد و اگر بهشت فرو آید بجز وقت دیگر که طلب سچی خدا این

حدیث میگوید که هر دو جهان در بند راه چون دل تو نیست ای نایم است به راه
 هزار هزار رکع و ساجد بودند و هزار هزار تحف و پوش در اسرار و سکه بودند و هزار هزار سوخته
 در کار و سکه بودند و قوسه شبیه پاک را از خاک بیافرید و برینهم مطیعان و عابدان برگزیدند
 بے سابقه شد و بے مقدمه شفا عتقه گفتند ای شسته خاک السمیت بویکم نه من
 رب شما هم در ساعته خراباتی را برگزید و بر شما را قبول در مشاهد و ابجلال بنشاندیم
 نواختی و قبولی بر خط تحفه و دوسه سکه در دو حجاب و صد عتاب در گرون متا جاسته افکن
 بیرون مسرتی و غنیمتی یکس را از تجانه بیازند طرازا قبول بر کسوت او کشند و دیگر
 را از مسجد بیرون کنند و رسته طرود و دو گر و نش در او و زند خیا که لطف در کار است
 هدر کار است است برادر راه نالین است و منزل بس دور و محنون عاشق در مسرتشاند
 چنانکه بزبان دیگر نیست شکار خور تو را نیست که هر سرے ندارد و سر تو بس خرمین طاعت
 که بوقت نزع و قدومه تا الی ما عجلو بیا و شے نیاز بر دهند و بس سینه ابادان که در محاسن
 سکرات موه و نبد الله من الله ما لک لک و تو تحسب محون خراب کند و وزیر که در عهد از قبله برگزید
 و بس اشعار و در شب نختین بیکانه خوانند که را گویند تو گویمت العرس و بس و دیگر را گویند
 تو گویمت المحبوس روی میاید که در میان مار و کزدم بود و ا مبارک و بد نخت را نیز گویند روی
 میاید که هیچ طاعت باز گرد قبولی میاید که از هیچ معصیتیه نه اندیشه خلیل المذرا از آذر
 بین و تحسب المحی من المیت میخوان و کشفان را از سرای نوح بگرد و تحسب المیت من المحی
 میدان اثبات آدم به بین که زیان دولت محکوم و نفی ابلیس برین که اثبات طاعت مسود
 نداشت چنانکه لهم البشری خواندگان را از عدل راه است و بشری یومئذ یخرجون
 را از گان را و راه است چنانکه یومئذ یخرجون فی وجوههم من انوار السجود بیان است

رسید پس سید ابی‌ان که در حالت سکوت بود که از انوار نورانی الهی که از کف جبین
 خراب میگردد که علم کلام که نصف هزار سال معکوف درگاه بود و لباس کلی از سرش برکنند
 و از آن عذرا که شکلی برپیشانی او می نمود و گاه به هم برآورد که یکبار بود و اسم اعظم
 حکمت و شرف از سید برآورد می کنند و در ملامت گمان می بندند و مشکله که مشکلی که کلام آن
 عمل علیه که هست خوش گفت هر که گفت سبب بیان بین را چه کفر و بدین و نه
 و بایش را چه شکست چه بین و اے برادر اینجا چه جائے قرار و آرام است و چه جائے
 و خرمی انقلاست که حضرت رسالت صلی الله علیه و آله و سلم جبریل فعلوا الله علیه
 را پسید که یا اخی جبریل کار شما چه گونه است گفت یا رسول الله تا کیے را از ما رانده اند
 بیج کسے را قرار و آرام مانند است اکنون دانی که ما برادر را چه باید کرد و ما فرصت نیست گمان
 و گمان شب و روز غم خود باید خورد و فرمان برمان خاک حضرت بر سر باید کرد که تعطیل و نا امید
 نشر کار است تا اگر ایمان مردان بنود ایمان سپهر زنان و مختشان بود چه توان کرد اگر دوست
 خورشید نور شد بارے چه اسے بود خوش گفت هر که گفت میت از محبت بدم اگر فروخته
 نور شد به از نور رخت بها چرخه گیرم و اگر نه اے برادر چه ما و چه فرعون و چه فرود
 و چه ترسا و چه جهود اسے برادر اهر و هم که تواند از دنیا ایمان را سلامت برد و دوست
 و خواجہ جنید و ثعلبی روزگار ما دوست دیگر همه خیالست میت بیرون گور لات کرامت
 چه منیرنی و ایمان اگر بگور بری از کرامت است و پس اے برادر اقتدا به شیخ دین
 کن و خود را از دست و سواس شیطان نگاهدار و تا در دست شیطان نیفتی و اگر افتاده خود
 را از دور یاب تا کار از دست نرفته است علاج آن کین پس بهوشیار باید شد و غم خود
 باید خورد تا در تو کشته اند اینچا گفت رباعی اے پیر گنهگار در تو به کشته است و

انواع نعم ہر نوآلودہ نہادہ است بہشتیاب سوئے توبہ کہ از مادہ گیتی پد از گردن تاخیر
 بستے واقعہ زادہ است پد قائمہ پد آن اسے براد پاک بودن از گناہان از اول آفرینش
 تا آخر کار فرشتگان است و پلید بودن گناہ از اول آفرینش تا آخر کار شیاطین است گناہ
 کردن و توبہ کردن کار آدم و فرزند ان اوست اسے برادر بندہ مجرور گناہ ماخوذ نیست
 ماخوذ تیرک توبہ است نہین اگر نہ گناہ سے کرو توبہ کرد و جماعت کہ ماخوذ نیست
 التَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ كَعَجْجٍ لَا ذَنْبَ لَهُ گناہ از آدمی چه عجیب کہ ترکیب اول شہوات
 و ہوا محزون است و شیطان در پس نفس کافر و درون پیر این اسے برادر بہر حال
 کہ ہستی و بہر کار سے کہ ہستی از توبہ کردن خالی مباحث کہ کار ہائے خداوند از طاعت
 راجع مان منترہ است و از مصیبت ہما حیدان مقدس ہر چه خواہد کند علت در میان
 نہ از نجاست کہ بزرگان می گویند الْفَضْلُ لِمَنْ قَضَاهُ اللَّهُ لَا بِالْعَمَلِ وَلَا بِالْأَجْرِ وَخَيْرُكُمْ
 اگر فضل عمل بودی ہر آئینہ امتان بشیر را برین امت فضل بودی کہ انشا تر از ہفتصد
 ہزار سال عمر بود پس علی و کار ایشان بسیار بود و عمر این امت اغلب شصت یا ہفتاد
 سال است پس علی و کار ایشان ابد اند کہ بود مع ہذا این امت را بر ہمہ امتان فضل آمد
 و اگر فضل بجز ہر بودی شیطان را بر آدم فضل را بودی کہ شیطان از آتش نورانی است و آدم
 از خاک ظلمانی مع ہذا آدم را بر شیطان فضل آمد و نسیم کہ فضل را بیل است و نہ بجز ہر شربت
 شد کہ فضل بنودہ مگر آنکس را کہ خدائی اورا فضل دہد اما آنجا سخن در توبہ بود اسے برادر نہ
 سلطان انبیا و بادشاہان اولیا است صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم بہتر و ہفتاد بار استغفار کہ
 پد این آیت آمد وَاسْتَغْفِرْ لَذَنبِكَ اِنَّهُ يَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ اِنَّهُ عَلِيمٌ ذَوُو فَهْمٍ اِنَّ
 این اشارہ است ہر خد کے مطیع تر و پاکیز تر بودہ است از توبہ و استغفار را ماحذ نہ

و ہمارا اگر میرہ و جو کوین بیدوست خوشی نہ بی وجود عالمین بادوست نامحشی نہ عزیزی گفتہ
 است کہ او حشمتہ مع اللہ و لا راحۃ مع غیر اللہ خوش گفت ہر کہ گفت بیت باتول
 مسجد است بے تکیشت بے تول دفع است و بالوہشت و ویدہ کہ از ہر چیز کہ جز
 حق است چارہ ہست اما ازو بے بیچ حال چارہ نیست چنانکہ موسی علیہ السلام وحی کرد
 انّ لیک الکادۃ با تو ام الذہم چارہ ہست از من چارہ نیست ہر آئینہ لوح و عادی بشکند
 و ویدہ منی و بے بر کند موت و نجات برویدہ و بے یک رنگ گرد و در و قبول بد و دم و دراز و
 و بے ہنگ بود بہشت و در و رخ را در عایشہ دل او گذر نہ دینا و آخرت را در سینہ و بے
 جائے نہ برائے حبہ و آنہ و لقمہ مخلوق گردان نہ ہند غدا ص بلند بہت کہ با دریائے محیطا جانبا
 کند گو بہر شب افروز در معاوہہ کن با ست آرد او بدو چہل غم مختصر ہر زبان تن و نہ ہر قصوش
 و در گاہ آکہ بود و تنش از ماسوی اللہ کوتاہ پاسے طلبش بہت در راہ مرکب جاہ و کرامت پے
 کردہ و تختہ نگاہ و نام سلامت پاک شستہ و رویش این بود کہ لَوْنُ اَمْعَنِي الْعَرْشُ لِحَقِّقَةِ اَکْرِ
 عَرْشِ مَجِیدِیش بہت من آیدیش کم و نوا قبلی اللّٰوْنِ لِهَدْمَتِہُ اگر دنیا و آخرت خود
 را بہت من ناید لکہ ال حدش کم عیش این بود کہ ہر خطہ بر طور سینا طلب می آید و
 موسی دار نعرہ آرئی میزند و از حضرت مطلوب از راہ غیرت جواب لَوْنُ اَمْعَنِي میشنود
 نہ ہے کار و نہ سودائے آب و خاک چون مرید صادق را این تجرید و تفرید حاصل شد
 جلوہ گریش در عالم ہمچین کہنہ دیاد او و اِذَا رَأَيْتَ طَالِبًا اِلَى فَلَاحٍ لَّکَ مَخَادِبًا
 پیغمبر سے چون و او دنیا مہر علیہ اسلام اورا خادم بود پس تواندا نست کہ دیگران
 چہ باشند خائے بر قیاس عقل نیست بر شیت دوست ہر چہ خواہ کند از تہانہ از را بہیم
 خائب اللہ نگرد از تہکہ عبد اللہ محمد حبیب اللہ رہ بین و آئینی مرید را بر و چہ در حال

آید و برتر مرتبه پدید گردد و انشاء الله تعالی استے برادر ہر خطا سے کہ امیر از راه ویرانی
 می آید باید گرفت اگر بزمگیری روزے آن خاد را بہتہ ، سنا نہ ویر دل نہ بگرہ رشتہ
 نہ بنی چون موسی علیہ السلام بدولت مکانہ و حاکمہ اللہ تعالیٰ چنانکہ آری
 مدد بیت چہار نہارد و چہار دہ کلمہ بیواسطہ برگذر کرد از ذوق برانہ اسب
 نہ گوش گشت تا باہمہ اعضا چہچیان می شنید کہ بگوش بہر کلمہ کہ پرواز کردی بہ
 دست گشتی و ہر بار کہ ہشیار گشتی این تاویانہ بر دل او زندی و ثنائت نفسا یا مہی
 بے دجی اری قبطی را چون ہلاک توان کرد اگر عقوبت ہفت در کہ کو فرخ بر دیکہ موسی را
 چنان بودی کہ فضل او را در آن ساعت بروی عرض کردند ، در چنان خوانندہ
 چندان خلعت خار سے کہ موسی علیہ السلام در راہ خود گذشتہ بود قصد ویدہ دولت
 او کرد استے برادر میری و مردانہ پیور عاشقان را دریا پاکے آبت و کوہ کاپ سے فغان
 و جفا منع ہان عطا ہان نشان صدق انیت آوردہ اند چون شہباز محبت از آلیہ
 عزت بر پرید بر عرش رسید غلظت دید و در گذشت یکبارہ رسید و ست رسید و در گذشت
 بر آسمان رسید رفت دید و در گذشت بر خاک رسید محنت دید و در گذشت آمد کہ گفتند عجیب
 این چیست گفت من محنتم او محنت است و میان ما نقطہ نمبر بود در عالم ہر
 دور عالم معنی خود دانند انہا کہ دانند گویند اول حرف کہ در اوت سقوط پستہ شدہ نمہ
 بود پس نقطہ یا نقطہ نون متصل نہ محنت گشت ترکیب یکے است نقطہ فرق است
 چون یک کلمہ کنی ہر دو یکے یابی از نیجا است کہ بزرگان گفتہ اند و بہر نقطہ مدد ہر
 قہ تعبیه است و در حرفے مدد ہر از شریعت زہر آمیختہ ہر زمان دوستان و
 نواہند کہ نیست گزینہ با این ہم خطاب میرسد اعتراف و اسباب و اسباب

[illegible]

حق پرست دل بود که این خلعت یافت همه عقلا عالم انجمن تجرید بال گرفتند که حقیقت
 که این مشت خاک را دوست میدارد عزیز میگوید بچتی حق که خد خود را دوست
 دوست نمیدارد و چگونگی هر که مشغ خود را دوست داشته باشد آورده اند که آدم پیامبر
 صلوات الله چون در بهشت رسید شریعت میگفت **وَلَا تَقْرَبْ هَٰذَا الشَّجَرَ طَرِيقُ**
مِیْکُفَ اِهْبِطُوا مِنْهَا لَئِنْ کُنْتُمْ رِیْضَیْنِ و درخت و در طریقت میگفت
 آتش در همه زن آدم گفت در بهشت جای آرزویی هست و خواهی بر جای اما مادر
 دل میدید که روزی چند در کایه اندوه خور و دیکم که تهنیت ما با خواجگی راست نیاید
 بسزنده آمد که آدم در غریب میبانی گفت چرا اینا یکم که مارا کاره در راه است گفتند
 کار بسیار گفت از اینکه کار دیگر کار ساخته تر هست بهشت در فرمان در فرمان و ملائکه
 چاکر خدا مان گفتند و اسلام بدار الملام بدل باید کرد و تاج از سر باید نهاد
 و بجای کسے تاج خاک افلاس بر سر باید کرد و نام نیک بلامت و عصی **اَلْقَدْ مَرَّ ثَبَّ**
 عوفن باید کرد و گفت همه مردم تدارک آبا بانی در عالم و آدم دست و غارت بر دولت
 خانه خلافت کشیم ناگوری که از آدم بهشت باز شد چنین گویی که آدم را از بهشت
 باز شد دل گریان بمرغ بریان نه آساید جان سوخته و جگانه مجبور و مقصور تنگ و
 آب و خاک آمده است و دیگر نقش بر دیوار عزیزان طریقت گفته اند اگر معدن را خزینه
 دولت و سعادت بزیادت آدم شمار کردندی چنان بودی که آدم را بدین سرای پرده قبر
 در کشیند و عصی **اَلْقَدْ مَرَّ ثَبَّ** اگر او را قدم عصمت من سر پرده گشتی این بقیه
 قدرت بودی و غیرت درگاه **اَلَا اِلَهَ اِلَّا اللهُ** بود از آنکه گوهر بر یکا که بدین صفت
 در فقر خلعت باورده باشند که خلعت میدی اینچنین شاه را کم ازین قبا و کلاه

بنامند و عیسی آدم ربّه دهریم در فردوس اعلی و دارالسلام نواخت الطاف قدرت بود همه بر آدم
 عاشق شدند برای آنکه برگز او عجب قدرت ندیده بودند همه دستها را عشق بر دامن آدم محکم
 کردند آدم بلند همت را دل ادا ایشان برگرفت از آنچه بسراکس حکم بایست آدم و بار حکم
 می بایست کشید بهشت سراسر ناز است طاقت کشش بار حکم ندانستی گفت بار خدا یا
 ما را بهماند بایستی تا از دست حور عین فردوس خلاص یافتی و خشت گندم را بهماند کردی خشت
 و نذر عالم در داند و عیسی آدم ربّه دستها از دامن او کوتاه کردند آتی برادر راه آدم
 نارفته حدیث آدم توان کرد آدم را اندوه دین و امن گرفت و از اسلام بدار الملام بدل
 کردند آمد با شیطان عداوت توانی کرد و اعطفا را فرد تنی گذشت و نام نیکو را داغ
 عصیان بر توانی نهاده از تاج طلب خلافت نعلین توانی راحت گفت این همه را
 که بسته ام اندوه این حدیث برادر وال مگردان بر خوشن چین خروجه کرد و ملک فردوس
 با همه تاز و نعمت بر باد کرد است برادر اگر عصمت همه پاکان و اخلاص همه معصومان لباس
 طینت موسازند مگر تا فریفته نشوی و اگر نه از تیغ قهر نبر هر حسرت آیداده بر فرق تو زتند
 نگرد تا بهر بیت نشوی ای برادر از ستر کار او جبر نیک و میکائیل خبر ندارند من و تو و امثال
 ما که باشد آدم پیا میرا علیه السلام مسجود و ملاک گردانند و مملکت بهشت اقطاع
 در داند آنگاه برهند از بهشت بیرون کردند و در عالم نداد و اند و عیسی ادم ربّه نفی
 آنکه گویند با تاج و تخت با و شاهای اول روز در بهشت در آمد هنوز روز باختر رسیده بود که برهنه
 از بهشت بیرون کردند است برادر مقامی چون بهشت و تاج عصمت بر سر و قبا رخت
 هر چه بپنداخته است که یکدم بے بلا و یک قدم بے محنت نهند من و تو که فرزندان
 ادیم و اهر و در دار بلایم و در سراسر ابتلا رسگردان و با نهر از خطا و معصیت آوده

و مستحق عذاب و عقوبت گشته محال بود که دسبب محنت زیمیم و یا قدمی بے بلا زیمیم
 استے برادر خدا را از شکم مادر خون خوردن است خون خوار را با مراد و راحت چه گذرد
 با خوشی و نوشی چه کار آنکه سلطان انبیاء و بادشاه اولیا است فریاد و برین که چو نیست
 یا لَئِيتَ رَبِّ مُحَمَّدٌ لَمْ يَخْلُقْ مُحَمَّدًا و آنکه افضل البشر بعد الانبیاء و الرسل است ناله و زاری
 او انیت که اے کاشکے برگ وخت بودی تا گو سفندے خوردی و آنکه اَنَا
 مَذْبُوحَةٌ اَلْعِلْمِ وَ هَلْجِ بَابُهَا فَضْلِ اوست می نالید و میگفت اے کاشکے ما و خورش
 را خون حیض بودی من و تو که پاشیم استے برادر کاریکه مراد و از افتاده است نه
 کوه کشد و نه آسمان تحمل کند و نه زمین حله درین باش و دست بردار و بگوئی مهیت
 یا الہ العالمین و رانده ام به غرق خون و خشک کشتی رانده ام به در میان راه تنہا مانده ام
 بس نام بے سرو پا مانده ام استے برادر امر و مقامی چو دنیا با نهر اراں بلا و آفتاب
 و ام یار و نهیصا نهر اراں و در پیش شیطان و نفس و پے چه گوئی که گناه نکند حلا و افسر
 تحسب رب روز سے آدم پنیا میر علیہ السلام المیس علیہ اللعنة را دید گفت ای ملعون
 این چه بود که با من کردی گفت آدم آذکار که با من تو کردی با من چنین که کردی خوش
 گفت هر که گفت رب اعمی صیاد ازل دانه که بر دام نهادی مر سحی بگرفت و آتش
 نام نهادی هر نیک و بد سے که در جهان میگردد خود میکند و بهانه بر عام نهادی
 شیطان که باشد و نفس چه بود و نفس الله ما لیتا ع و یحکم ما یؤید جز گوے
 بودن پیش چو کان تفنا چه تدبیر تا کار کجارسد فایده بدان اے برادر اول باید که بتا
 و تن و لقمه پاک و حلال بود پس حوائس از معصیت و خلاف پاک بود و آنکه دل از

جسدا و صاف شد موم چون بختل و حق و سبب پاک بود و چون
پاکی اول حاصل شد مرید یک قدم از راه دین برفت و چون پاکی
دوم حاصل شد مرید دو قدم از راه دین برفت و چون پاکی سوم حاصل شد مرید سه قدم
از راه دین برفت حقیقت توبہ اینجا پدید گشت و مرید حقیقت تائب انجامد و این را
گردش خوانند یعنی از حال آلودگی و پلیدی گنجی پاکی گشت کلیسا جائے ریش گبران
کلیسا بود مسجد گشت تنہا نہ بود و صومعہ گشت آنگاہ بر دل مرید آفتاب طالع شود و
اسلام جمال خود بدو نماید و ہر در معرفت بر سینہ وے بکشد شاید اما بطہارت ہر معاملہ
کہ ہست و ہر مجاہدہ کہ ہست گویا بش چنانکہ گفت ہمیت ادھان و مہمہ چون بدل
شد ہر عقد کہ در توبہ دخل شد و چون توبہ پدید آمد آفتاب ایمان پدید آمد کہ آفتاب
ایمان در سینہ بر قدر توبہ اتنا بدھان مقدار کہ در گاہ توبہ بروے کشا وہ میشود۔
آفتاب ایمان بر قدر آن تابش می یابد پس درست کردن مقام توبہ اہم مہا تست
ازین معنی بشنور یاعنی اے پیر گنہگار در توبہ کشا وہ است و انواع نعم ہر توبہ آمادہ
نہادہ است و ثواب سوے توبہ کہ از ما در گیتی و از کردن تا خیر بے واقعہ زادہ است
کیے را از پیش بہشت کو ازند و بہ طرقتہ العینہ چنان برگیزند کہ ہنوز سجدہ گاہ او پیش
ہست گرم بود کہ اورا از ہمہ ملک و فلک در گذرانندہ باشند و در صفتہ رسانندہ
کہ اگر انس و جن ملک و فلک و ہر اطلبند نشان نیابند سرگردان شوند و گویند چہ بود
و چہ شد جواب دہند فقال لما یؤیدہا ہر چہ خواست کہ چون و چرا درین حضرت
بارغیت و علتہ را دخل نیست کہ اینجا کار بے علتہ است کیے را با نیزید کہم و کیے
را بوجہل کیے را با علی علیہین برآریم و کیے را با سفل السافلین فرو بریم و علتہ در میان

نہ بزرگروید و چون چہرہ اور عالم انسانی پر خراج کثیف و خوش گفت ہر کہ گفت قنوی
 ہدیت این راہ کا رے شکل است و صد جہان ترین سہم پر خون دل است و خون
 مدد لیان ازین حسرت پر سختی و آسمان بر نشن ایشان خاک لرختی و اے برادر
 نہ اذ ایمان و طاعت کسے حضرت اور اکمالے و چالے و نہ از کفر و معصیت کسے
 نقصانے و زوالے و اگر ہمہ عالم خانہ کعبہ گردد و ہمہ جن و انس ابو بکر صدیق گردند
 اگر ہمہ عالم تجا نہ شود و ہمہ جن و انس نمرود و فرعون گردند چہ انیت کہ گفت بیت
 نے نیازیش را چہ کفر و چہ دین و بے زبانیش را چہ شک چہ یقین و نہ از عیسے سید
 سودن از موسے قاذر فرعون زیان بودن از نمرود فاکدہ بدان اسے برادر اول
 صوفی در عالم آدم پیغامبر علیہ السلام بودہ است حق تعالی مانکہ روح بوسے داد و
 چراغ عقل در دل او بفر و خست و نور حکمت از دل بریان آورد و بر خود و جہنید و سجود و ملائکہ
 در اول خلافت یافت و بر خاست مسافر و ار قصہ بہشت کرد و گفتند حواس و اطراف
 را بجلہ و رقید کن و با اختیار خود حرکت کن مرید را اختیار بنود حکم حرات و انبساط و
 کشادگی نمود از کی نگاہ غیب زخم عتاب رسید و عصی آدم مرآتہ شکستہ شد و
 باستغفار مشغول گشتہ است استغفار صوفیان از خیانت گفت مرتباً ظلمنا انفسنا
 و مرتبہ اسباب خواجگی و خلافت بوداد وے بر کشیدند برہنہ با ستاد و باستغفار
 مشغول گشت گفتند آدم بیدین غرامت بدینا سفرے کن کہ شمر طرید یافت کہ چون
 ذلتے بروے رود سفر کند و جرد و برہنہ سفر خاک کردنش برہنہ بود گفتند آدم از دیزہ
 کن از ہر دستے برگے خواست کرد جملہ سہ برگ یافت برہم و وخت مرقع شد
 و خود را پوشید و روے بمسافرت خاک نہاد و سیصد سال آب حسرت

از دیدگان میرنخست تا آنگاه که مسلمانان که ان الله اصدق علی آدم تصدیق یافت صوفی شد
 ان جامه که از درختان درویره کرده بود و در قعر ساخته عزیزه میباشست تا آخر وقت شب
 پینامبر علیه اسلام را در پوشانید و خلافت بوسے سپرد و انیطین مہد گشت و دولت تفسیر
 در اصلااب انبیاء روان شد صوفیان مسافران مجمع بیابانیت در دنیا که هر وقت انجا بنما
 جمع آیند و اجرائی کنند صورت کعبه در دنیا پدید آمد اول از غلقه با آن بود که در دنیا طاعت
 بنویسد بعد آدم کعبه پدید آمد فامده بان اسکے برادر مرید چون ابو بکر صدیق باید که بود و پیر
 چون مصطفی علیہ السلام باید که بود تا گویند ماصیب اللہ شیعائی صمد برحق الا وقد صدقت
 فی صمد و انی بکیر این صبی بود اول بدل و گوش و زبان را خبر زہے مرید در پیر
 تا عالم بود هرگز نه چنین پیر دیده بود و نه چنین مرید شنیده تا آنکه گوید مرید سے پیر سے
 بود چنین است اگر عمر کات و سکنا ت تو بفرمان میر است مرید باشتی پیر را و اگر بپوا و مراد خود
 است مرید مراد خود باشتی نہ مرید پیر از انجا گفت ہمیت خود را بر کاب رہبری بنده تا بار
 رسانند ازین بنده اجتماعت این طالبان را تا اگر پیر سے کار سے فرماید مرید کہ خلافت
 دین است اگر مرد خلافت دین خود بکند و بر موافقت فرمان پیر رود مرید بود پیر را و اگر
 خلافت فرمان پیر کند و بر موافقت دین رود مرید بود مرید خود را نہ مرید پیر از انجا گفت ہمیت
 ہر چه او گفت را نہ مطلقان ہر چه او کرد و کردہ حق دان ہر لفظ را جز موافقت فرمان طلب
 رفتن را نہ نیست اورا کے رسد کہ بر طیب حکم کند کہ مر آن دو ابد و این دو اندر و مرا
 چنین دار چنین مدار اگر اورا این علم بودی خودی طیب چه حاجت خود را خود طیب کردی
 و اگر چنین باشد پیر سے انشا یہ بلکہ او ہنوز مرید و مغلوبیت و محتاج طیب اورا
 کے رسد کہ دیگر از طیب کند پس معلوم شد کہ ہر فعل و کار امر و از انجا است کہ نہ مرید

میداند که مرید سے چشیت و نه پیر میداند که پیری چیست خلق پر سے مجروح عالی حقیقت
 ضلالت و عنلات است و همه هلاک و در میان هیچ نه چنانکه قابل گوید میت
 هیچ نه در کاسه و چندین گس به هیچ نه و ز فافله چندین جرس به اگر نشانی است که مرید یا فعال پیر را
 تیرا دوی علم و عقل خود بر سنجیدی و او را خود بر میدی حاجت نیفتادی از خود پیروی کردی و
 اگر ممکن بودی که تیرا دوی صرافت کوه سنجیده شود ممکن بود که تیرا دوی عقل را یک
 مرید یا فعال پیر سنجیده شود امید آنکه آن محال بس نهیم محال و این نوع مریدان رشید را
 و اهل سعادت را کمتر افتد چندین تیرا دوی پیران یک کلمه میرود که اگر پیر کار سے فرماید مرید
 را بخلاف دین کند و در موافقت فرمان پیر و خوش گفت هر که گفت میت هر چه او
 گفت از مطایق و ان به هر چه او کرد و کرد حق و ان به ما جانی و مشکری با اعتراض بحث
 نہیں نباید که این سخن نه بر اندازد حوصله او ست و تیرا دوی خود آن بیچاره کجا شنیده
 است ضرورت گوید *هَذَا أَفَلَاكٌ قَدْ لَقِيَ جَوَابَ* این طایفه بے غوغا مین *الْقَضَاءِ*
رَحْمَةُ اللَّهِ خوب گفته است *بِطَبِئَتِهِ* نه هر دوی تو مراد از خویش گیر و در دین ترا سلامت
 با و امر آنکو تساری به اسے بر او رید آن بود که خود را و پیر باز و *أَلَا رَأَيْتَ*
أَلَا رَأَيْتَ این بود که از خود است و در میان سیر و ان آید که مار از پوست و مرده در تحت
 تصرف غسال اگر فوسه اغراض او با بنی مانده بود و اینو سے چون و چرا را به باطن و
 جائے یہ خویر سے ہوتے ہوتے بہرعت دتہ مرید پیرانیت سے آنکہ گویند مرید پیر
 پرست باید نماند بہرست تواند بود *تَطِيعُ الْوَسْوَءَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ* اسے برادر
 مثال پیامبران مثال طیبیاست و مثال خلق مثال پیامان و مثال قرآن مثال
 قرآن و در بخوان *وَتَلْزِمُ مِنَ الْفُرَاتِ مَا هُوَ أَشَدُّ نَافِعًا* پیران و ہر مرضے دوائے

فرمایند و ہر جلتے را سچوئے مختلف سازند تا مرنے بصحت بدل گرد و آں از پلاک نجات
 ابد و جمال دین پس ہند و چین جاسے کہ میراث داران پنیا مبرند فکرمو الناس
 علی تقدیر عقولہم ایشانرا فرماست بر اندازہ ہر عقلے سخن گوید و بر مقدار علتہ ہر کسے
 و دانے فرماند ز بہار ہر تصرف کہ ایشان کنند چنان اعتقاد و ارد کہ ہذا آکوچی مثل
 اگر سرموے چون چرا را و باطن تو جاکے ناندہ بودی در خواب از تو نیادی کہ
 چرا ازین معنی گفت بیت فقر نادیدہ ماہ کے شود او بہ بندہ ناموہ شاہ کے شود
 او بہ اگر گویند شب است و تو آفتاب مے معنی گو من خطامی بنیم مریدے و ارادت
 نہ اسان کار است راہ ہا سچی بسیار است اما این راہ غریب تر و عزیز تر از بہار ہا
 قائدہ بدان اسے برادر و نیا مکار و عذار است یو قلوبون روزگار است شہد
 ناز ہر دارست ہر کردار آباد و نواز و شبانگاہش بگذارد ہر کردار اصبح دم بر و نواز و شش
 از پائے در آرد کاس او بے خس نباشد و کاسہ او بے و حنت گس نباشد ازینجا
 گفت بیت از جام او پیش کہ دران جام زہر است گل برگ او مہوے کہ
 دران زیر خار است و این عروس زال بے شایان خوشخوار کہشتہ پا وارد
 و بے عاشقان خود را از پائے در آوردہ پا وارد ہر کردار چیرے بخت باز
 طلبیدہ الدنیا سحر و سحرش تا اینجا است کہ ہمہ آرایش و تملیش او چون خواب
 ست و ہمہ خورش و پوشش وے چون خیالے است و ہمہ لذات و شہوات
 وے اختلاے است جہانے در پے او سرگردان عجب شادی بے ماتم و
 خوشی بے غم حیات بے مرگ صحت بے مرض بقا بے فنا مراد بے درد و غنا
 بے عنا و تہم بے بلا و در محال و عالمی و حبت و جوے او با صد فتنہ و وبال حمت

بہ چارتن باد کہ گفت بہیت حال وینا را بہ پرسیدم من از فرزاد کہ گفت یا خواہ
 ست یا بادست یا افسانہ کہ بادو گفتم حال آن کس گو کہ دل دروے بہ بہت
 گفت یا عولست یا دیو است یا دیوانہ کہ اسے برادر بزرگان گفتہ اند و در دنیا
 هیچ چیز نیست کہ بدان شاد شوند مگر آنکہ در زیر آئینہ نیست کہ بدان غمناک گردند
 کہ شادی بہ غم خوشی بہ ماتم در دنیا فریدہ اند گویند مہتر علی علیہ السلام
 گفت من دنیا ام مہتر علی علیہ السلام گفت چند شوہر کردہ گفت بیحد و اندازہ بعد
 از ان مہتر علی علیہ السلام گفت از ان شوہران ہیکچہ اسے ترا طلاق گفتہ است
 گفت نہ ہمہ را من کشتہ ام ایشان ٹپید او من برقرار اسے برادر اگر دنیا را قدرے
 و فائے خوشی و بہائے بودی اہل بصیرت و دانش گذشتند سے کہ بار میدی
 اپیار و اولیا کہ فضل خلاق اند مطلقہ ثلاثہ نگر و انیدند سے اسے برادر جہان
 دریا و بلاست و موجوں پر غنست دنیا معشوقہ قناست و رعنا رہے ہر و سامان
 لایعے پر عجب پوایعے پر طرب جہانے برلقاب دار و رفتار سے ناصواب دارد
 ولی بے مہر دار و خلق را از خود بے مہر دار و خلق را از خود بے مہر دار و ناصواب
 دارد کہ با باد و بوا و شبہا نگاہ بگذار و ہر کرا صبح دم برآورد نماز و شائش از پائے
 و آرد و این عروس زال بسے شامان جوانان را خوردہ یاد دارد و بسے عاشقان
 سر اندازان را از پائے دآوردہ یاد دارد و اینچہاں فرینیدہ سر سر ہمہ عیب است
 اما ہنرش آنست کہ مزرعہ آخرت است کہ در و تخم توان افکند کہ ریح آن در آفتاب
 میای باشد کمترین عیب دنیا آنست کہ ہر روز چون شوے بیونابر و دیگری
 ہو آرد و چون زانیہ فاجورہ ہر ساعت یاد گیرے جمع آید ہر کرا چیزے دہد بدو

خود رجوع کند و بنحیثه که خود باز خواهد نمود چشمتی است از خوش شرم ندارد احمق رعنا
 که از نیک و بد بفرقی نکند مثالب و معائب اولیای است و فضیلت و قبیاحت او همیشه
 با اینهمه عالمی در پی او سرگردان و در طلب و هوا او گرفتار چون این مقرر شد
 اکثرین بدان اسرار میان مومن و کافر و مخلص و منافق اجماع است که دنیا پاد
 و سر را به ننگ نام بلاست و فرعون و نمرود را دعوی تدائی از دنیا بود و لاجرم با عور و
 برهیدمانا به دنیا بود و در خرابی فرزندان آدم امروز او دنیا است از دنیا است
 که بزرگان میگویند **الدُّنْيَا كَيْفَ أَهْلُهَا** یعنی دنیا پادخانه آدم است پس
 برادر در پادخانه چه نعم ولذت بود و چه راحت و فوق باشد و این اشاره است
 بر آنکه مومن باید که در دنیا چنان بود که در پادخانه ظاهر نیست بمقدار ضرورت با جد
 که است و لغت و خوشی نه بر رغبت و خوشی اینهمه حال دنیا است که شنیده نصیب
 یکس از آن چه خواهد بود تا آن بگیرد و دین بگذارد و **الْمَجْمُوعُ بَيْنَهُمَا مَحَالٌ** است
 بزرگوار و در دیدار فردا در بهشت بودی هرگز زبان این طایفه ذکر بهشت نه رفتی تا
 گویند اگر زبان سلطان العارفين قدس الشریفة العزیز ذکر دنیا رفتی و نفوسا
 و اگر ذکر بهشت رفتی غسل کردی گفتند این چگونه بود گفت دنیا محدث است
 پس ذکر از محدث بوجوب کم حال و از محدث و نفو باید ساخت و بهشت جاے
 قضا و مشهور است پس ذکر او جنابت بوجوب کم حال سخن مروان میرود و مقصود
 مختصان تا اینجا که فصولی نکند آنکه تیغ خور و تیغ زندگیر است و آنکه کلاه
 لب و تزیید بخورد و دیگر است همه برابر که باشند که ایان و بادشاهان زمینهار
 عاشقان و سران را به ترازو عقل مختصر خود بسنج که ایشان برتر از اند

عزیزان که از کمال است و ملک الان با او نیست و وقت و روزگار است
 نصیب یکسان چنانچه در دنیا است و در کمال است

کہ بہ تراروئے عقل بر توان سنجید آسجا کہ افتاب عشق بر تافت ستارہ عقل را
 کار نامہ مار برین احوال خزاہمانے و تصدیقے بنود وینجا است بیت طعمہ
 کان پاک باز اندام ہند ہرگز آن کے نوینا و آزار و ہند بہ آن اسے برابر
 بادشاہان بحقیقت این درویشان اند ملک و بادشاہی ایشان نہ در دنیا گنج
 و نہ در آخرت اگر کسی گوید کجا گنج بہ آب بگو و صحرائے کہ آذر افشار ربو بیت
 گویند از نیجاست کہ گفت بیت مارا سحر این جہان جہانے دگر است بہ فرخ
 و فروس مکانے دگرست چون ملک و بادشاہے ایشان این بود کہ شمشیر
 از ان شنیدی خود را افرودہ بنام درویشے و سیکنے پوشیدہ تا کہے را بر
 ملک و بادشاہی ایشان نظر نفیستہ العین حق ای ثانی انوار از جملہ نامہا این
 نام کہ میان خلق کردہ است و ہمہ خلق ازین نام گزیران انداختار کرد و از
 خلق و حجاب شدند چنانکہ گفت بیت خلق آفت است زد و بگریزد و ز سودا
 شان بہر بہتر اسے برادر گفتہ اند اگر درویش را فاقہ بود آن شب معراج او
 بود بہ ناست کار و رویشے فاقہ دگر سنگی است سحر سیر خود وہ در راہ دین تنہا
 رفت چون در بہر را چہیرے موجود بود بخورد و اگر درویشے کو گویند
 اگر فرعون گر سنہ بودی ہرگز عوی خدائی نکردی پس ہزار سیری خاست
 تا گفتہ اند سیرے کہ در نماز بود شیطان او را در کنار گیر و از گر سنہ کہ خفتہ
 باشد بگریزد و بختا و دولت کہ اسلام و ایمان دارند و در ہر قصد ملت کافری گری
 ستودہ است و سیری ناپذیرہ شہود ہجو بہر است و گر سنگی ہچہ آتش بہ شہوت
 بگر سنگی سوختہ گرد و گویند گر سنگی ابرست کہ جز باران حکمت نہارد و سیری آفتے

و بلا سے است کہ جز راہ کفر و معصیت نہ پدید سرانیت گفت میت نفس قانع
 گر گدائی میکند و حقیقت بادشاهی میکند و دوست را از آن گرسنه دارد و دام تازان
 غلیظ سیر آید تمام اسے برادر درویشی و سکینی راحت تمام است از آفتها و دنیا
 و بلا اہل دنیا این است اما غایت سختی در کار و رویشی آنست کہ اورا فاقہ افتد آن
 شب معراج او بود اسے برادر ملک و ملکوت ہر چہ در نظر حضرت رسالت صلی اللہ
 علیہ وآلہ وسلم و شب معراج نہادند و گوشت چشم ندید گفت الفقیر فخری
 گوید چون آدم پیغمبر را علیہ السلام سجود نکند کہ گردانیدند و بہشت بہشت اقطاع
 دادند ناگاہ نظرش در سرفقر و فاقہ افتاد بہشت بہشت را بیک گندم فروخت
 و خرقہ فقر و بر پوشید از بوستان بہشت در خارستان دنیا سفر اختیار
 کرد برین نسبت ملک بادشاہی بہشت بیک گندم فروخت زبانی بود نہ سود
 از منی گفت میت جان آدم چون بستر فقر سوخت و بہشت جنت را بیک گندم
 فروخت اسے برادر امر و زانچہ فرعون و غرور دادند اگر ترا دہند نہ از آنست کہ نشانی
 آن نہ بلکہ ترا از آن نگاہ میدارند تا ملوث نگردی چنانکہ ایشان گشتند پس معلوم شد
 کہ خلاص از بلائے دنیا ای برادر از قناعت است اما باید کہ در کاخ و فقر و فاقہ
 مستقیم بود تا از دولت اہل فقر و فاقہ فردابے نصیب نماند تا ہمہ اغنیاء دنیا چون
 فردا دولت و نعمت اہل فقر و فاقہ معا سہ کنند آرزو برند اسے کاشکے عمر مادر دنیا
 بگدائی گذشتی سرانیت کہ گفت میت نفس قانع گر گدائی میکند و حقیقت
 بادشاہی میکند بدان اسے برادر زاہدی دیگر است و عابدی دیگر است
 و ریشی دیگر است اِنَّ الْفَقْرَ فَهُوَ اللَّهُ برزادان و عابدان چہ میگرددی زرا

او وہاں صرافت طلبند و از وہاں بقال و ترہ فروش بیت گرد ہر شہر ہر زہ چون لکھا
 دل دران رہ طلب کہ گم کردی و آن برادر طرہیے رفتہ بود لاجرم انچہ برائیان بود آن
 عزیزان شیش آورند و دیگر جیکند معلوم نیست آن برادر در طلب این متاع رفتہ بود
 یا در طلب حق اگر در طلب این متاع رفتہ بود یا نہ و بمقصود خود رسید خوش باد
 و خورم باد شیخے باد و مرید سے باد و خالقہ باد و جماعت خانہ باد و دعوت باد و
 جمعیت ہر روز باد اگر در طلب حق رفتہ بود آن گاہ طالب حق را این متاع بہ بیت
 و زناست بحکم مال آخر مشہد کہ کہ اَلَا سَتُنَالُ بِالْقُلُوبِ الشَّرَّ لَعَنَهُمُ وَالصَّالِحَاتِ
 النَّوَافِلِ وَتَكْلَافُ الْفُرَاتِ اُمُودَ حَسَنَتٍ وَلَکِنْ مَثَانِ الطَّالِبِ مَثَانِ الْخَوَافِ شَارِطِ
 برین کرد کہ گفت ای بیات اے در بنار و سپہ شد شیر تو ہشتہ سے میری و دریا
 زیر تو ہشتہ از دریا جدائی میکنی و بر سر گنجے کہ الی میکنی و اگر بکنہ خویش رو یابی تمام
 قلب سیانرا فتح خود بینی تمام سجان اللہ اگر طالب را شاوے یافت نمود بہ بیت
 و اندوہ نایافت یاری بود بہ آندوہ یک روز کہ خود ہفتاد و ہشتاد سالہ زہرا ہدان و نبی
 عابدان تو اند خرید رحمت بر جان عطار باد کہ نہایت کفر کافر او دین و میدار راہ
 ذرہ و روت دل عطار را اے برادر امر و زہر و شیش چون کبریت احمد است نہ ہم
 و کلا بوی و از زہدان و عابدان این کار بنیاد و از اہل صورت و از اہل عادت و سر
 کہ بہم پرستانند بمقصود نرسی اشارت برین کرد کہ گفت بہت درد عشق آمد و آ
 ہر دے و حل نہ شد بے عشق ہرگز مشکلی و اے در بیا جان دتن در ہنستم و
 قیمت ہان ذرہ نشہ با ختم پس چو کئی بقدر امکان در کار شو کہ وقت نہوز باقی است
 ز این حجاب بے دولہ و راکہ اور الفس گویند و ہستی کہ بید از پیش بر گیری بد انچہ بر خیزد

آن یز تو فرض مین بود بکرم حال خواه مسجد خواه به تجمانه خواه بدستار خواه بزبانیت آن
 مثل که گویند آن فی الخیر محیی کین فی العین اشارت بر نیکو که گفت بیست و یکده
 گر خیال معشوقه ماست و رفتن بطواف کعبه از عقل خطاست که کعبه از دپوسه ندارد کنش
 است و بابو کے وصال او کنش کعبه ماست و آنکه گفت مع دوست در خانه ما گرد
 جهان میگرددیم و همین است خاک و آب راجه مینی آنچه در خاک و آب تعبیه است آن
 بین و اگر نیک عالم از فرشته مطهر و مقدس خاک راجه چون سجده کند و خاک چون
 غلیمه پود از خواجه عطار بشنود بیت تا نیاید جان آدم آشکاره ره ندانستند سوسه
 کرد و گار ره بدید آمد آدم شدید پدید زد و کلید هر دو عالم شدید پدید با آنچه کاتب را فراموش
 بنشت اما و للتاسب فیما یحسبون غذا هیب تا آن برادر را مقصود و چیت و لیکن
 هوشدار که بزرگان گفته اند آنچه مقصود است معبود است اگر تو هزار بار بزبان گویی
 لا اله الا الله چه سود و بیت اگر همه عالم ثواب تو بود و تا قوی پاشی عذاب تو بود
 آدمیم بر سر حرف بیچاره هر چند چنین بت پرست و گرفتار نفس است و خسران دنیا و الا
 خیر است میا دیگران السلام علیکم و مغفرت ائیکه منعم و باد و حسرت و گمراهی چند
 تو عمان باز کنش اے خواجه که همراه نه به سجده این دولت آن برادر را حال شده است
 اما باید که مفسان را و گدایا ترا بے نصیب نگذار و وقت اجابت دعا است تنها خور
 نه کار جو انزال است شر التاسمین اکل و حذک و الله اعلم فامده شرف منیری که
 سگ گرگین آستانه علی است سلام و تحیت با هزاران نجابت و نور زنده گی زبان ازل
 مغفرت و بر افکندگی و آستانه صدر رسد کرد و نمود که سینه سیاه و شب
 که باشد که خدمت و در می اورا بچندین تواضع نوکر کنند آماجران داند که مشک را

گفتند که تو یک غیب داری گفت آن عیب کدام است گفتند پیر کس و ناکس بوسه
 و بی گفت من در آن نگریم که او کیست من در آن نگریم که من کییم و اگر نه این مدبر بخند
 که باشد که قدرت همه را در ملک المشایخ و قطب الاولیاء و خود را مقتدا و ذیستند
 بهیات کار این مدبر از اهل شقاوت و ادا و بار لعنت در خاکساری و گلو ناساری و
 بت پرستی و زنا و داری بگذشته است خلق را در حق این مدبر از منافعی این بخند
 گمان بر وجه دیگر افتاد گویند بزرگ بر خازه شخصی نماز گزارده بود بعد از زبان
 کسی شنید که این مرد درین شهر نیک نام بود آن بزرگ گفت اگر مرا پیش ازین
 معلوم بودی نماز بر خازه او نیک گزاردم گفتند چه گفت تا مرد منافق نشود میان خلق
 نیک نام نگردد و اگر گویند از جهت شهرت است پس شیطان در عالم اذین مدبّر مشهور
 تراست ای قهر بزرگوار وین اسلام نه آن دین است که بهر ملوئے و ناشسته روی
 بهال خود بنمایند **اَلَا الْمَطْهُرُونَ** جو آنے را برداشته است **وَمَا يُؤْمِنُ**
بِاللّٰهِ اِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ عاقلے را از حضرت توحید خود رانده کار وین نه چنانست
 که خلق را صورت بسته است آنها که انبیاء و دین آمدند و هر چیزے را چنانکه هست
 بدیند و بر حقیقت کار مطلع گشتند گفتند **اللّٰهُمَّ اجْعَلْنَا عَدَمًا لَا وُجُودَ لَهُ** و
 بعضے زنا در میان بستند و در ویر مغان درآمد چنانکه علم و عقل کیو نهها وند
 و همداین گفتند بنیت اد علم نمی شنید لب بستم و عقل نمی خرید و دیوانه شدیم
 و آنکه گفت با فدائے دیوانه باش با شریعت همشیا رحیم است اگر کسی
 امر ویر رسم و عادت خود را اسلام گوید کار سے دیگر است جوابش همان آید گفته
 اند **ع قمر واری کند خمار که امشب بستی** چون بدر مرگ **فُكْشَفْنَا عَنْكَ**

خطا عادت کشتن کردید بدیدیم که دستار داشت باز دارا خلاص داشت یا نطق در
 صومعه بود یا در بختا نه بیت در کعبه نمی دهند گریه در بنگه یار هر شن بش و قائم
 بدان اسے برادر باید که در او را و وظائف خود مواظبت نماید هیچ حال قصور و فتور
 را بران راه ندید و از مطالعه کتب مشایخ و مکتوبات عالی بنیاستند از نهیار نهیار از نهیار
 بزرگی را پرسیدند چون با کار باکے که مشایخ کرده اند نمیتوانیم کرد و در خواندن کلمات
 ایشان و در مطالعه کتب ایشان ما را چه فائده فرمود که کلمات مشایخ در رسوے
 زمین لشکر خدا بیت اگر خوانند که مرد بود و او را شیر مرد گردانند و اگر نامرد بود مرد
 گرداند بزرگے را پرسیدند که اگر زمانه آید و بزرگان را در زمانه نیابیم حکیم گفت
 هر روز باید که یک جزو کاغذ از کلمات ایشان بخوانید اسے برادر هر که زنده است
 یا در سایه دولت ایشان بود یا با کلمات ایشان بود و هر کرانه آن بود و نه این
 بود مرده است و سپهر نفس کافر است انیت که گفت بیت روز و شب جان
 میکنی بے زاد و برگ و زلیتن مینوانی آنرا تونه مرگ و مانده آخر اسیر نیک نام
 و انگه گوے که عمرے شد تمام و علی الدوام هر بنشته که بر آن برادر رسیده
 است مطالعه کند بجهنم و دل نه برسم و عادت چون فقه و اخفاء و هر چند در
 تنهایی بود بهتر بزرگے را پرسیدند که چون زمانه آید که این طائفه را نیابیم حکیم
 گفت هر روز بنشته ایشان یک جزو بخوانید چون آفتاب غایب شود و در تنهایی
 بچراغ گیرند انیت که گفت بیت از نجات بدم اگر فروشد خورشید و از نور
 رخت مهابرا غے گیرم و فائده رسیدیم من بدریاکے که جوش آ و می
 خوار است و نه کشتی اندران دریانه طایفه عیب کار است و کشتی این

دریا عشق است و طراخ این دریا عنایت حق است خوف و خطر این دریا گونه گونست
 چه کند کلمات این بیچاره پیش دار و امید است که از تلاطم امواج این دریا که موجب
 آدمی خوار است از مطالعه آن بسلاست بگذرد و هر عقیده که در عبور این دریا پیش
 آید حل آن از بیجا گذشتن طلب کند که آن برادر پر معانی کلمات مطلع گشته است
 و بر قانون اشارت آن و ثروت یافته است چنان تصور کند که از زبان کاتب
 می شنود که الْقَلَمُ أَحَدُ الْمَسَائِلِینِ هر چه از کلمات دعا گو بر آن عزیز میرسد و
 خواهد رسید از زبان دعا گو بود و هر چه از زبان دعا گو بود از دل دعا گو بود هر چه
 فرمان زبان داعی کرده فرمان دل داعی کرده باشد مَنْ يَطْلُعَ اللِّسَانَ فَقَدْ
 أَطَاعَ الْقَلْبَ وَمَنْ يَطْلُعَ الرِّسْوَلُ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ چون مینی کیست باشد تا دل
 شانی بکن خاطر جمع دار که از محبت بلند است که محبت آن برادر بر دریا زده است
 منظر با و دور و ناکی این دریا عزیز است و جوهر آن غریب و خواص او عاشق صادق
 جابنا زنده هر نفس و منحنی نهشته روی و شکم پرستے رحمت بر جانفش با و که
 گفت ع رو بازی کن که عاشقی کار تو نیست فایده بدان اسے برادر خواجہ
 یحییٰ معاذ رازی رحمۃ اللہ علیہ بخواجه سلطان العارفین قدس اللہ سرہ العزیز
 نسبت اینها کسے است که گویا با فرو میرد و کھل نمیشد نعره و فریاد میکند اشارت
 بر این کرد که گفت میت قطره کو غرقه دریا بود و هر دو کونش جگر خد اسوا بود و ای
 برادر محبت آتش گیریت دول محبان آتش کده آرمیده اگر دم بر آرد جهانے بسوزد
 و اگر فرو بود خود بسوزد هر آئینه عاشق آفتاب را راحت نهاده اند زبے محبت که در
 آب و گل نهاده اند اسے برادر صاحب محبت را و طالبان حق را کون و مکان

منظر و دور دوست گشت سلطان العارفین قدس اللہ سرہ بخواجه یحییٰ کسے است

اسیر کئے چیز سے دیدن و شنیدن چہ باشد صاحبِ ہمت گفتہ است ای بیات ہر کہ
 صاحبِ ہمت آمد موفد و چہ خورشید از بلندی فرو شد و ہر کہ او ہست درین لقا مدہ
 است و گر گدائی سیکند شاہ آمدہ است و ہمت از کون و مکان پاک دارد و ہر چہ
 در تحت آن آمدہ است و مانع حدوث بر خود دارد و بت و زنا را راہ خود و شہر و بہان
 گوید کہ آن عارف گفتہ است ہمیت بے وصال تو جان چہ کار آید و بے جہالت
 بہان چہ کار آید و آن سالک راست ز قمار مالک و نیاز رحمۃ اللہ در مناہات گفتی
 اسے بار خدایا چون در آری مرا بہ ہمت و بگوئی از ناخوش نوم یا مالک پس مرا
 خاک گردان و بخش بہت بیدہ طالبان اورا آن مست است یزدانی مین القضاۃ
 ہمدانی رحمۃ اللہ علیہ میگوید اینجا بخورون و آشامیدن و آنجا خورون و آشامیدن
 حاشا و کلّ در خوردن و آشامیدن چہ ہر یک ہم کاسہ اندر سہ ہے ہمت مردان اینجا
 گفت ہمیت سگ و دہن ہمت استخوان جوید و پنجہ شیر مرغ جان جوید و مگر نظر
 دولت برین ورق نیقداہہ است کہ اَعَدَدْتُ لِعَبَادِي الصَّالِحِينَ مَا لَا عَيْنٌ رَأَتْ
 ذَاتٌ وَلَا اُذُنٌ سَمِعَتْ وَلَا خَطَرَ عَلَى قَلْبٍ بِشَيْءٍ چہ جائے آپ فرمان
 است اسے بے ہمت عزیزی گفتہ است صدواند نقطہ نبوت را بخلق فرستاد
 بیگانگان ذرہ آشنائی نیا فتند و رلیا اگر وہ عشق حضرت خود فرستادندی ہمہ
 آشنائی یافتند اسے برادر مرکب عشق مرکبے است کہ یک ہنگ ادو
 عالم بیرون شود و جولان در لامکان کند چنانکہ گفت ہمیت در عالم عشق اگر کجا
 آئی توہ در دفر عشق در شمار آئی توہ جبرئیل امین رکابدار تو بود و بر مرکب
 عشق اگر سوار آئی توہ اما طالب باید کہ کشندہ بار ہو تا اورا در حضرت مطلوب

بار بود و لیکن رگه در آن برادر بود و این دولت بود بدین آسانی و دشوار بود و خپا گفت
 بیست از خانه بیاک آید آنرا کور و معشوق و لش میان گذار بود و مطلوب
 او طالب دور نیست و هو معکم انما کنتم طالب را از دوسه دور نیست
 که بخود محبت و چون اذ خیال و پندار هستی خود بردن آنکی مطلوب عیانست
 چنانکه گفت سه مشوقه عیان بود نمیدانستم با من به میان بود نمیدانستم
 گفتم بطلب مگر بجای برسم خود تضرع آن بود نمیدانستم اسے برادر
 شریقا از استیاق اوانست که حکایت عن الله تعالی انت انا و کما
 غیر عی عجیب داز باران عشق و تخم و محبت چو سنبه از گل محمود اگر ایاز بر آید محبت
 کھو فی حکم المحبوب و نازنده است جانش اینست چون تفکر جمال کند بطرس آید
 و چون تفکر جمال کند بفرازد آید همیشه مرا که کس سعدی چو پیر ریشانی به چار
 رومے تو هر دم همکیند تیرم فائده بدانی اسے برادر الدنیا کما کما کما
 بقدر امکان در کار باید بود و از دست و زبان خود و از قلم و کاغذ خود از تقاضای
 خود راحت بدے میرسان و این را کار بر برگ میدان میبهار دنیا و آفتها
 و بلا را روینا چندانست که جلد با سیاه شود و بنهایت ترسد یا اینهمه شهرش
 همین یک چیز است که مژده آخرت است بزرگے را پسندد راه بحق
 چندانست گفت بقدر و هر ذره از ورات موجودات راهیت جدا و ندجل و عا
 هیچ راه ترذکبه و پیر فائده ترا از راحت رسانیدن بدلبا نیست و ما بدین راه
 یافتیم و در بیان خود را برین وصیت کردیم از نیجاست که پیش بزرگے گفت
 که ملک این شهر شهر پیدار میباشد و نماز نفل بسیار میکند و گفت به چاره

راه خود گم گرفته است و کار دیگران پیش کرده گفتند یا شیخ این چه گونه باشد گفت
 زیرا که راه سلوک ادانت که نمیشاید گوناگون گرسنگان را بجز رانند و پیر شگانه
 جامه نوح نبوع پوشانند و دل با سئ خراب را آماده کنند و حاجتمندان را حجت
 برآورد و نماز نقل و شب بیداری کار درویشانست هر کس را در غرض کار باید کرد
 یکدل شکسته را که در یابی و یکدلی خراب را آبادان کنی بهتر از آن دان که همه
 شب بیدار باشی که شکسته هیچ چیز قیامت ندارد و مگر دل هر چند شکسته تر بهشت
 تر نفیست که وقتی موسی پیغمبر صلوات الله علیه در مناجات خود گفت
 اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَتُوبُ اِلَیْکَ اِنِّیْ اَتُوبُ اِلَیْکَ اِنِّیْ اَتُوبُ اِلَیْکَ اِنِّیْ اَتُوبُ اِلَیْکَ اِنِّیْ اَتُوبُ اِلَیْکَ
 یا صبح و لعل چون دل من شکسته نیست فرمان شد که پس تن انجام ای برادر بهشت
 که مخلوق است با دنیا توان یافت محال باشد که مخلوق بهشت را با دنیا توان یافت

از پنج بایسته ترک دنیا سر همه عیادت است که توبه الدنیا سراسر کلی عیادت و چون
 دنیا خلق را زنی حجاب آید بلبغت و غش گردد که الدنیا ملعون و ملعون اهلها
 اما اینجا هشدار اند که صاحب دنیا بقدر کفاف ملعون نیست و بجز ارادت بر کفایت
 بود چون در خیرات و سمنات صرف شود آن نیز ملعون نیست از اینجاست بهیست
 نیست دنیا با اگر کار کنی به شود گر غم دنیا رکنی اما اگر دنیا کس را
 رود و در آزار اهل هواست نفس و نفهم و ملذذ صرف کنند با مقید گرداند آن
 ملعون باشد اینجا گویند میباید که دولت آگاه از معنی آمده است و کار و دنیا
 تبه دنیا آمده است و آری در نظر خداوند تعالی دل بنده است نه
 ظاهر بنده اِنَّ اللّٰهَ لَا یَهْدِی الْقَوْمَ الظّٰلِمِیْنَ صُوْرٌ کُمْ وَلَا اِلٰی اَعْمَالِکُمْ وَلَا کُلِّی

که نظرانی فکریست که هر کس که ظاهر شد و اشکال داشت بود با یک دل که منظور می است
محبت دنیا خالی دارد که محبت الله و کمال است چون دل نماند احوال
آخرت هر دو پوشیده گشت از نیاز است که صد و بیست و چهار هزار پیغمبران صلوات الله
علیهم آئند همه گفتند حب الله تبارک و تعالی من محبت او در دل بد است
اگر محبت او در دل نبود همه عالم در دست او بود و در ملک او بود و هیچ باک نبودند یعنی
که سلیمان پیغمبر علیه السلام را ملک عالم همه بے شکرت بود و چون محبت آن در
دل مبارک نبود گوئی نبود تا آن هم هزاره امان بود و اگر دست کسی از دنیا خالی
بود اما در دل او محبت و طلب و نیاز بود گوئی با همه دنیا بود گویند عالمی بود چهار صد
صدوق علم یادداشت و کار او جز علم گفتن و طاعت دیگر نبود اما محبت دنیا و دلش
آلوده بود بر پیغمبران زمانه و حی آنکه او را گوئی اگر چه در روز و شب در علم
و طاعت میباشی و چهار صد صدوق علم یاد داری چون ولست محبت دنیا آلوده
است هیچ ثابیت از تو پذیرفته نیست خوش گفت هر که گفت بیست صد جهان
علم با معنی بهم و دروغ آرد بار با دنیا بهم است برادر و اتمه شکست که هر روز
در میان ما افتاده است اگر طبع کافر را اگر دید که نسلان چیز مخور تر از یا بنکار است
در حال ترک من آریم و دخی خرم یک یک و بیست چهار هزار پیغمبران صلوات الله
علیهم آئند همه گفتند حب الله تبارک و تعالی من محبت دنیا سر همه خطا
است هیچکس از ما دوست از دنیا باز نمیدارد و ما شب و روز در طلب دنیا پس
همچنان بود که طبع کافر را آنچه گفت استوار داشتی و یک یک بیت و
چهار هزار پیغمبران را استوار داشتی بگو اینجا ایمان کجا و مسلمانی کجا و اینجا

کو آنی بجز تو نیست بر جاسید بباط نور و مستی بتو نیست الیک عارفان او کشف
 جلال او بر غم اند و محبان او کشف جمال او غورم اندان بر غمی موجب نهرار شادی
 است و آن غوری سبب بندگی و آزادی است محبان بکشف جمال او شادند
 عارفان بکشف جلال او از بندگی خود می آزادند محبان در مشاهده جمال او خلعت
 اقبال یابند عارفان در مکاشفه جلال او قوت دلال نایابند بران اقبال محبان
 محرم وصال شوند بدان دلانازل عارفان فراخور جلال شوند به تجلی جمال فضل
 اسکان بسکایند و ندای میکنند هَلْ مَوَّاهُ سَعَى مَكُورِ است تجلی جلال اشکبار بر زمین
 خَتَمَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ و ندای میکنند لَمْ يَخْذَرْ أَبَاقُهَا الْمَاءُ بِالْمَدَدِ و آتش برادر
 سلطان جمال عمارت کننده است و سلطان جلال عمارت کننده او آن کشف
 جلال اِنَّا نَحْنُ السَّمِیْمُ و در زمان کشف جمال اهل قوس در اوان کشف جلال
 دید بلامن اَبْدَانِی دِلِک در زمان کشف جمال و دید میبانی نر دخی جلالی در اوان کشف
 جمال مردان دست در دامن نازا کنند کَلَنِّی یا حَیْرُ در زمان کشف جمال
 ننان پاس در دامن مردانگی آرد احمد شد حال بنار عاشق برانست که اول او
 همه لطف بود و آخر او همه عطف بود اول او بوصل مقرون کند و آخر او بهیچ محزون
 کند باز اول بلطف در دام آزند پس بقتل چشمها پروازند پس شکار آموزند
 اَلْعَشِیْقُ اَوَّلَهُ یَقْتُلُ و آخِرَهُ قَتْلُ هَکْزِ رَیْضِ است شهباز وجود بهتر کلیم لطیفه
 حق خوشگوار و کَلَمَةُ رَجَبَةٍ در دام آمد و از راه انبساط آسرنی اَنْظُرْ اَلْکَلِیْکَ
 بگفت خیاط قضا و رفع آن انبساط را بسوزن کنی قُرْآنِ دید با مردش بدو خست
 تا بدانی که اهل عشق قتل بود و آخرش قتل بود اَسْ کلیم چشمه را که بنور تجلی مسود

شده میل بن ترانی مجروح نشاند اما بنا بر عشق خیرش است استیصال
 را که صدف و وجود حبیب تواند بود بکار و قطعیت و کج نشاند اما بنا بر
 است است حبیب و دنیا یک در صدر رسالت است لنگ عداوت بشمارگان
 نتوان شکست اما بنا بر عشق خیرش است استیصال جانها مگر یک با یک است
 قربت و لطف و انتظار نتوان داشت استیصال عارفان و لهار مگر یک با یک
 ایمان و اقیان باقی نتوان سوخت اما بنا بر عشق خیرش استیصال بدان ای
 برادر از اولیای خدا که جهان چهار نهار تصور اند مگر یک یگانه نشاند و بی حال
 حال خود را نمائند و اندر کل احوال از خود و از خلق مستور باشند اختیار بر می آید
 است و آرا آنچه الهی حل نمائند و سرشکشان و نگاه حق اند سیصد اند که مرایشان
 را اختیار خوانند و چهل دیگر که مرایشان را ابدال خوانند و چهار دیگر که مرایشان را اودا خوانند
 و شصت دیگر که مرایشان را نقیض خوانند و یک مر او را قطب خوانند و غوث خوانند
 اینچنانکه مر یک یگانه اند و کار یک یگانه محتاج باشند برین باب اخبار مروت
 خواجہ اولیس قرنی را در عالم بصورت ستور یا مان پوشید تا نزد مصطفی
 کس او را شناخت روز قیامت او را حاضر کنند بهفت نهار ملک را بصورت
 او در ظهور آید تا کس را بر و راه نبود هر کجا در آن اقطاع و جوانب مملکت دلی
 بود بر و ز مدد و در آن بر سینه پاک مصطفی علیه السلام بود از خواجہ اولیس
 قرنی خبر داد و در میان صدیقان صحابه روز قیامت خطاب بر اهل سعادت
 آن باشند که شما بدار اسلام روید و اولیس قرنی را گوئید که آفتاب قیامت
 امروز خشکین تا بد تو بیا و زبان شفاعت بر مجربان امت محمد بر کشالی که

چهل بجائے ہفت میرندیکے را ازان سید بمقام چهل می آرند ویکے را از
جمله خلایق بمقام آن سید می آرند تا این سید و پنجاه و شش عدد و پنجاه و شش
کس در تمامت عالم همیشه بسی باشند تا برکت قدم ایشان ہمہ جائے برسد و ایشان
زندگانی چنان کنند کہ هیچکس ایشان را نشناسد بظاہر هیچ دیگران باشند و باطن با
حق کہ محبت و ولایت و معانی بدرون تلقی و اردنہ بیرون و کمال قدرت ایشان
چنان است کہ خاک و باد آب و آتش و صحر و کوہ مانع نمے آید اگر در مشرق آیند
اہل مغرب را مے بینند و سخن ایشان مے شنوند و ہر و ہر و ہر کوہ و دشت در نظر
ایشان یکسان است بطرقۃ البینۃ از مشرق بمغرب روند و از مغرب بمشرق آیند
و بساعت برعرش روند باز آید و مانند این بسیار است صفتہ ایشان بہیت
صاحب دلان کہ عالم دل دارند و در نکتہ غیب محرم اسرار اند و بر آئینہ صفاء شان
رنگے نیست و زانوے ز نقش دون حق بنیز آند و فائدہ بدان اسے برادر
ما روئندہ از چہار عالم ناسوت و ملکوت و جبروت و لاہوت گذر و بمقصود نرسد
و تا از یکے ازین عالم نہ گذرد و دیگر عالم نرسد ناسوت عالم حیوانات را گویند عبارت
و دیگر ناسوت صفات نفس است و دومیمہ است و فعل این منزل از حواس خمس
است چون خوردن و پوشیدن و دیدن و شنیدن و بوییدن چون ہر یک
و مجاہدت ازین عالم بگذرد بعالم ملکوت رسد و آن منزل فرشتگانست و
فعل این منزل تسبیح و تہلیل و رکوع و سجود و قیام و قعود است و آن صفات
قوت عاقلہ است و جملہ حمیدہ است و چون ازین منزل بترک انظر الیہا بگذرد
بعالم جبروت رسد و آن عالم صفات خاص روحست چون شوق و ذوق

و طلب و جد و سکر و صحو و نمره آن قریب است نبات مقدس و چون ازین
 خاص مجرد شد بعالم لا موت رسد که اشتغال بصفتاب حجاب نبات آید
 وَانَّ إِلَى رَبِّكَ الْفَتْحُ و آن لامکان است و از اینجا گفت و گو است
 و نه جت و جوئے است چون اینمقرر شد اکنون بدان اسے برادر مردمان ششم
 اندیکے درین خواہش کنندہ موع دوم مناسب بتندی سیوم عارف ہستی درین موع
 مرگ را یاد کند و اگر کند برکے آن باشد کہ بر دنیا و خود تاسفت نماید و بگویش آن
 مشغول شود و ذکر موت اینچنین کس را از خدا اسے دور گرداند تا بمرگ
 بسیار یاد کند تا بسبب آن از دل خوف و خشیت زاید و پنا اسے توپ و فنا
 کند و اما عارف ہستی دایم مرگ را یاد کند کہ وعدہ لقاء دوست است و محب ہرگز
 وعدہ گاہ دیدار دوست را از آموشش نکند حاصل آفت کہ ذکر مرگ دل را منقص
 کند و لذت آنرا کمتر گرداند و ہرچہ از لذتہا اسے بر آدمی است منقص گرداند
 اسباب نجات بود و اشارت قول نبوی بر نسبت کہ فرمود اَلْمَوْتُ رَاكِبٌ كَوْهَلَا
 دِمْرُ الدَّائِمِ گفت و ذکر مرگ لذتہا را منقص کند تا امید شما از ان منقطع شود و روی
 بحق تعالی آید عابدی رضی اللہ عنہا پر سید یا رسول اللہ کیے را با شہیدان فوا
 حتر کنند گفت نَعْمَ مَنْ يَذْكُرُ الْمَوْتَ فِي الْيَوْمِ وَاللَّيْلَةِ عَشْرِينَ مَرَّةً گفت
 آرسے کیے کہ مرگ را شب و روز بستی بار یا و کند کعبہ اجبار یعنی اللہ عنہ گفت
 مرگ را بناخت مصیبتہا و غمہا ہست دنیا بروے آن گشت آورده اند چون کیے
 پیش جتنی عظیم است سلام مرگ را یاد کردی خون از اندامش بچکیدہی پس اسے برادر
 بر بعباد و در شہا روز اسے کمتر از ان مباحث کہ مرگ را میت بار یا و کنی

و با استعدادان بقدرا مکان مشغول باشی و منتظران باشی که رسد و از امام نوبی
 رحمة اللہ نقل است کہ گفت پیرے را دیدیم در مسجد کوفہ میگفت کہ سی سال است
 من درین مسجد متظر مرگ مانده ام تا کہ بیاید تا خیر چیزے بقرا یم و از چیزے
 باز ندرایم و برابر کسے و کسے را بر من چیزے نیست **فما کمرہ** بدان اسے
 برادر سلام و دعا از شرف بیبری مطالعہ کند و مقرر برادر گردد و مکتوب آن برادر
 رسیدہ است و ذکر اشتیاق در مکتوب رفتہ ہر آنیہ **اَلْحَبِیْبُ لَا یُکْوِیْکَ إِلَّا کَشْفًا**
 چون آن برادر را دعوی محبت است **یَا ذَا مَنَ الْکَبْرِ هَکَا** از نیجاست
 کہ بگویند دعوی و رغابتہ آسانی است اقامت بر بیان بر دعوی در غایت
 دشواری است اسے برادر این مسئلہ ایست کہ کمری شکند بہوش باش کہ
 پیچ مدعی را بے بر بیان میگذارند آن شنیدہ کہ خلیل اللہ را چون نمود معین
 بنجام کشید و متحقق نہاد گفت حبیبی اللہ بر بیان را مطالب گشت تا ہنوز در ہولے
 بود کہ جبریل در رسید گفت **هَکَا لَکَ حَاجَتُ** بر بیان این آورد **إِنَّا إِلَیْکَ**
فَلَا وَآنَ شنیدہ کہ روز سے پیغامبر علیہ السلام عارفہ را بدید گفت **کیفَ**
یَا حَارِثَةُ گفت **أَصْبَحْتُ مَوَدَّنًا** حقاً این از عارفہ دعوی بود بر حقیقت این
 خویش لاجرم پیغامبر علیہ السلام بے حجت و بر بیان اور انگذاشت گفت
إِنَّ کُلَّ مَحْشٍ حَقِیْقَةُ ایمانک تا این بر بیان آورد **وَعَرَفْتُ نَفْسِی عَنِ الدُّنْیَا**
 و اسہرت لیلی و اظلمات نہاری و استوعبتہ دُھُومُ نَفْسِی عَنِ الدُّنْیَا و کما کان فی انظار عین
 بلذات و فی انظار عین **وَالْإِلَهِیُّ** و فی انظار عین **وَالْإِلَهِیُّ** و فی انظار عین
 بر بیان بر دعوی خویش این آورد اگر عارفہ این بر بیان یاوردی آبرویش

پیش حضرت رسالت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم رنجہ شدی و آنکہ گویند وقت
 عزیزی در جاسته از درویشان رسید گفت السلام علیکم و گفتند
 تو کیستی گفت بنده درویشاں آن جماعت یکے را گفتند برخیز و این را در بازار
 برو بفروش او را در پای او ببرد فروخت چون خریداران عزیزی را در خانه برد
 کار و بارش دید حیران ماند گفت سبحان اللہ چون تو بنده کسے بودی اسے بزرگوار
 سر این کار مرا بگوئی و برو در کار خود شو گفت اسے خواجہ من دعوی کردم کہ
 بنده درویشاںم از من طلبید بذر بان این بود کہ دیدی این اسے براورد
 امکان را یعنی باید رفتہ و از دعوی و دیار بد بود اگر نہ بر بان طالب بشوی
 و این کار من و تو نیست کہ کار مردان از غوثان محال است اسے بر آورد نہ
 چون گفت کلا ینہ الا اللہ روئے از ہمہ گروانید و دعوی سے محبت خدا
 کرد کلا یدکم اللہ یکجہ چارہ نیست از گواہ و اگر نہ بجز و دعوی سے بیشہ بردی
 بود چون گفتم کلا اللہ الا اللہ دعوی کردیم کہ جز تو دیگر سے نیست بر بان
 بر رستی این دعوی آن بود کہ نہ ترسیم مگر از امید ندایم مگر بد و چون
 از دیگرے ترسیدیم و بد دیگرے امید داشتیم بر بان بر دعوی نماند و دعوی
 بے بر بان دروغ بود و ایمان لسانی فردا ہی بکار نیاید و همچنین اگر مخلوقے مارا
 می بنید و نظر او تو را نم کہ معیت کنیم و خداوند مارا می بنید و در نظر او و رے
 صد معیت پیش میکنیم پس این از انست کہ از مخلوق ترسیدیم و از خالق ترسیدیم
 و ہر کہ از مخلوق ترسد و از خالق ترسد مومن بود یا کافرانین جملہ تفریع عن حق آن بود کہ
 بجز و دعوی سچکس را بے حجت و بر بان مینگدازد بلکہ از جملہ کہ ابان شیان

مرید که از بلند همتی خویش دعوی طلب خداوند هفت آسمان و زمین کرده است
 بسبب محبت و برهان کے گدازند اسے برادر چنانکہ درو نقرہ را با تیش آسمان کنند
 تا خالص از مغشوش جدا گردد و همچنین موبن را سیلائے گوناگون آسمان کنند تا مخلص
 از منافق و مدعی از محقق صادق ادکاؤب پدید گردد و جمیع کالیف که در وادار و سیلا
 زمین آسمان است خواه بلا فریخ و خواه لغت و راحت - قائم در بیان آ
 برادر بیت و رکوع تبان لغت همه عمر در یخا چون برین پیر بختانه باندیم
 اسے شستی دنیا سجدی است تا بزرگے گفته است **اَللّٰہِیَّ کَلِیْفُ اَدَمَ دِیَّ**
 پانچانہ آدم است پس کدام دل بود کو پانچانہ مراد و دست و ارد ویران تنعم و لذت
 گیر و چل ساز و تقاضاست کہ دنیا اقطاع شیطان است چون کسے دست بد
 نیازند آن ملعون گوید میدانی کہ ایمان و دین خود را باختیرام و دینا را
 اقطاع مگر دانیده احمد هر کہ دست باقطاع باند اجم ایمان و دین خود را
 باده فاین بد آن اسے برادر اہل معرفت کہ بتان عوام سہ اند حسب
 شہوتہ شکم حسب شہوتہ فرج و حسب زن و فرزند و بتان خواص نیز سہ اند
 حسب مال و حسب جاہ و حسب آراستن ظاہر و بت تنعم نفس کافر است کہ اسل
 ہمہ بتان **اَدَسْتُ النَّفْسَ الصَّغِيرَةَ الْکَبِيرَةَ** از نیجا است کہ شرع فرمود
 است جہاد کردن با نفس کافر جہاد اکبر است آنجا کہ گفت کہ **رَجَعْنَا مِنَ الْجِهَادِ**
اِلَى قَتْلِ رَجُلٍ اَوْ قَتْلِ کُلِّ کَافِرٍ کافر را بشمشیر دور بتوان کہ نفس کافر
 فتنے است و دینی دور کردن او کسے را رو کسے نیست و از شر و س
 کسے راسے نیست چنانکہ آن صاحب نظر گفته است **بیت** برین رایت

اندر خانه باشد من تیر رویم که سر پوشیده اندر حل بت پیش می باشد
 چون تبار عوام خاص معلوم شد بپای دالتن که ما را بت پرستی پوشیده
 است و کافر ایت پرستی ظاهر و فرق بین پیش نیست پس در خود حکم
 حال تبار و در تبار بود و دستار انصاف جو ائمه و انیت چنانکه یک
 ز اینان گفته است بیت پوشیده بسے خدمت بت کردم و دین
 پیش زار هوس میکندم از نوچه پوشم و اسے برادر هر چه بندہ را از حق حجاب
 گرد و از آنحضرت بندہ را بخود شمول کند و در نظر طالبان حق آن بت است
 هر چه خواهی گو باش اگر صورت سنگ در میان نبود آنچه معنی بت است
 موجود است ازین جهت اورا بت میگویند چنانکه گفت بیت بت پرستم
 بت پرستم راست گفتم آنچه پرستم و اسے برادرش نفس که سر همه تبار نیست چه
 خواهی بشنید که همه خواست نفس کافر است که خداوند را ضد بود
 خود خداوند بود و در مطلوب خود زنی که حقیقتاً از خلق طلب کرده است که
 شمار بر و سے گویند و همه ستایش اورا کنند نفس کافر از خلق طلب میکند تا
 همه ستایش اورا کنند و همه شمار اورا گویند و حقیقتاً طلب کرده است از خلق
 که همه فرمان او کنند و بیفرمانی او دور با شدند نفس کافر طلب میکند از خلق
 که فرمان او کنند و از بی فرمانی او دور با شدند و حقیقتاً طلب کرده است
 از خلق که همه صفت کنند اورا بطاعت و کرم نفس کافر طلب میکند از خلق تا
 همه اورا صفت کنند بسخاوت و کرم و حقیقتاً طلب کرده است از خلق
 که همه را رغبت بدو بود و همه را خوف از او بود نفس کافر طلب میکند از خلق

کہ ہر رعبت بد بود و ہر خوف از دیو نفس کا فر طلب میکند این جہت
 صفات خداوندست جل و علا کہ نفس کا فر خود را دعویٰ می کند و از ہمہ
 خلق آن می طلبد و تا این دعویٰ در آویختہ و کار نکند و دعویٰ خدا کی آرزو
 بنزدہ نمی کہ فرعون ہمین را خود کسے دید و این صفات ہمہ در نحو خیال
 بست - آنرا سبک کرد کہ آنکس را دعویٰ کرد و این گمان سہر کہ این صفات
 در دے بود و درین تو نیست و ہمہ نفس ہا ہمین صفات است و ہمہ
 نفس ہا ہمین دعویٰ است اما و آشکارا گفت آنرا سبک کرد کہ آنکس را
 اورا خوف کشن نبود کہ برتر از دے در وقت دے کسے نبود لیکن نفس ہا
 ماتمیرد کہ اگر آشکارا گوید چنانکہ او گفت در حال بکشد پس فرعون نے
 اورا آشکارا بود و نفس ہا کے مارا پوشیدہ است فرق انیت ازین جا
 آن حق نظر گفتہ است بیت تو گر خود را ہمیدانی سلمان گوید اے
 یارے مرا نزد یک شہ کز دستہ تو زنا رہ بندم اے پراور با کر
 نفس کا فر خود را اے عز وجل کسے بر نیاید اگر یک طرفہ العین دعویٰ
 نفس کا فر است و یہ صد زنا رہ میان بند و و صد بیت و پیش ہند نیست
 کہ گفت بیستہ ازین کافکہ مارا و رہنادہ است مسلمان در جہان کمتر کشا و
 باید کہ اورا ہیچ وجہ ال خیر ندانی و اڈ دے ایمین بنا شنی و چون دستوں
 مسلمان کی کند و از خود ہمہ راستی و پاکی نماید اورا استوار نداند ہی تا اورا
 امتحان کنی چنانکہ پیغامبر علیہ السلام با عصمتہ و تاج نبوت کردہ ہستند
 یکچہ اذہل اشارت نیگوید کہ چون نفس سلیمان پیغامبر علیہ السلام

و عوی طهارت کرد و از خود همه پاکی و بر روی گمان پذیرد و استوانه
تا اورا امتحان نکرده و خواستن ملک دنیا و پادشاهی بنی شکرست بر آید
استحسان نفس بود و گفت دُبُّ حَبِّ مَلَكٍ لَا يَنْفَعُكَ إِلَّا سَحَابٌ مِنْ قَدَمِهِ
که غایت و نهایت مراد نفس در دنیا ملک و پادشاهی است لیکن چون
ایشان سر همه اهل معرفت اند و نفس کافر و مکر و بلا را و چنانکه هست نتوان
اند استوانه داشت تا اورا امتحان نکرده که چون حقیقاً لے شکرست پاد
و پاد وجود همان ملک است که شکرست سخنان بود که پیش او ملک و پادشاهی بود همان
زنبیل با فنی دید و قرص جوین بفرستنی سیک بدر و ایشان دادی و سیک
پا سیک افکار کردی چون غمت پیغامبران از دست شرفش چنین بود
و گران بگو چگونه بود از دنیا است که زنگان راه طریقت و طالبان ملک
حقیقت از دست نفس کافر و نه خورده اند از مکر و شر او دست از خود
و از کار خود شسته اند و در اهل ملک سپرده اند آنکه شنیده بویقی
ساکنان زمار بسته اند و رت خانه در آمده اند از نفس کافر بوده است
چنانکه گفت میت اس بر من بارده و کرده اسلام را و یا چون
اگر او را پیش بت هم باز نیست ؟ فائده بدان اس بر او سیک از
متناجی و روایات خود خواهد معرفت را دید از زبیر عرش از کمال سکر
نموده و خطاب حضرت عزت بلامکه رسید مَن كَذَّبَ الْاَيْنَ كَيْفَ يَكُونُ
نور بود اس از چسبیت و امید اند بسلام قدیم ما که گفتند بار خدا یا این
بندۀ تست معرفت است خطاب حضرت عزت به ما که رسید

دنیا بکلی معروف است حضرت ماست هشاری او بیدین با خود است برادر
 از باب منقذ از تهدید نیکال القنادین ص ص صدقه هشاران و اصحاب طاعت
 از تیر الیه الخاضعون علی الخطر عظیم الزان و عباد و عباد و عباد و عالم است
 تیج بے نیازی ان الله اعلمی عن العالمین سرگردان اگر گرفت گرد و گویند ما
 قد راک الله حق قد راک و اگر عبادت مشغول شوند گویند و ما امره ان لا یعبدوا الله
 محاصرين و اگر از هر دو کرانه گیر گویند و ما خلقت الجن و الا انس الا یعبدون
 و اگر غافل بنشیند گویند ان سرکشت لشدید العقاب و اگر شقیع طلبد گویند
 لا تمکمون الا من آتین له الرحمن و قال صوابا و اگر خود یا یغیر نظر کند
 گویند لیکن اشرکت لیجبت علیکم عذاب و اگر خواهد که درون خود موسی کند گویند و
 ان علیکم لحانظین و اگر خواهد که درون خود باز آرسازد گویند علیکم الشکر و
 و اگر گوشت جائے کند گویند ان المفسر و اگر گریز طلبد گویند و الیه المصیر و اگر
 خارج نشیند گویند و الذین جاهدوا فبما کفد انهم نسبتنا و اگر جهد کند گویند
 یحیی و یحیی و ان یسأل و اگر ایمن گرد گویند امانو لله و اگر زیاده کند لا تسال عما فعلوه حضرت است
 علیه السلام علیه و آله و سلم سینه نجف چون بر خاست هفت تار هوس بید
 شده بود بر سیدین این در حال است گفت سوره یهود پیش بر اعرض کردند
 این اثر آن خطاست که گفتند فاستقیه صما انزلت اگر طلبی و بر چشم گوی
 با ایه الدبر قمه فاذن و اگر از کلیم بیرون آیم گوی فایحی هم هیج احبلا
 مرا حیران بیکر گفتند یا محمد تورا نه طلبی و ما از تو سرگردانی میجویم یا محمد میجویم
 که با حساب بسربری و بستر نشینی را میجویم که در هر نفسی را با خود ترا بان

معدن را گویند صاحب بود و اگر سفا دشت بیستم گویم لا تقربوا ان الله لا يحب الفحشون
و اگر تنگست بیستم گویم و لقد فعلنا انما تضيئون صمدا منكم بما يفعلون
و اگر عبادت بسیار کنی گویم طه ما امننا لئلا عليك القرآن لتسقى و اگر
طاعت کند کنی گویم و اعبدك و سر بخت و اگر بخی گویم فوالله و اگر درون پرده زنی
باشی گویم لئن هذا اعقبتك الله و اگر آسان فزیری گویم و غنم و غنم و غنم
الا مری و اگر سخت فزیری گویم و اخف من جناحت و اگر فن کنی گویم و اغلظ
بهم و اگر عفت کنی گویم و لو كنت فظا غليظا القلب لا تفقتوا من خوارك
و اگر مایه کنی گویم و قل الله في الله فيهم قولا بليغا و اگر بالعنت کنی گویم و قل
الله قولا مستورا بے سرگردانی مشتے خاک را که کست و برین مایه و مصیبت
صد نو بر جهان خود نسکند پس چون خرم طاعت که بوقت مزع و حد من
ای بگو و بیا دس نیانه بی بر و بر پس سینه آبادان که در حالت سکرات و
و یا اللهم من الله عالم لیکو یحسبون خراب کند پس رو که و احد از قبل
بگرداند پس اشار و شب تخمین بیکانه خوانند یکبار گویند فو الله العزیز
و دیگر اگر بیدار فو الله المخلص روئے میاید که هیچ طاعت باز نگردد و
می آید که از هیچ مصیبت نبیند غلغل الله از تجانه از زمین و زمین همی
المیست بجزان کفان از سر اس نوح بگرد و بحر بحر المیست من المی میدان انبات
آدم بین خطای ذات مونکر و نفی المیس را بهین که اثبات طاعت سودند
چنانکه الحمد لله البشیر خوانند گاه از هم از عدل راه است لا یستلای یومئذ
بلیغ من رانندگان را و در راه است چنانکه سیمایم فی جو هله من ان السجود

بیان است یحییٰ و آل یحییٰ مؤمنان است فامده بدان اسے برادر
 آنکس که در ماتم مصیبت خود گرفتار بود و حاشی چمن خراب و زار بود آن بیچاره چه
 دیگر سے را یاد خواهد کرد و چه باکس خواهد گفت چه خواهد بشت همچنان است که
 آن برادر دل ماندگی کرده است اسے برادر عمر گذشتہ و مرگ رسیده و سفر
 آخرت پیش آمد و موت و حیرت آن فرور گرفته که چون ملک الموت در رسید گوید ای جان این بند برشتا
 قبض کنم یا برشتاوت نمیدانم جواب آن جان چه خواهد شنید هر که حیرت این بود و خود کو بود از اینجا گفت یا رب
 شانت نام چیست خوانده خاندانم ای دو کار بقایست دشوار است نه چنانکه هر کسے می نپندارد و یا
 به گفته و شنیده سے روزگار میگذارد و آنکه او در تخانه زاده شده است و روز
 تخانه پر در و ده شده است و پیش بشت و سجده عمر تمام کرده است او چه گوید
 و حالش چه بود و رحمت بر آن بیچاره باد که گفت ای بیات سو و ده گشت
 از سجده راه بان پیشانیم چند خود را نهمت دین مسلمانانیم اسے برهن
 باره روز کرده اسلام را با چو من گمراه را در پیش بشت هم راه نیست و اگر
 بهشت و دوزخ و یا بسیار دارند جمله اقوال و افعال ناپسندیده و اخلاق حمیده
 در بار بهشت و دوزخ انداز جهت آنکه هر راحت و آسائش که بر آدمی میرسد از افعال و اقوال پسندیده
 و اخلاق حمیده میرسد و هر سختی و مشقت که بر آدمی میرسد از افعال و اقوال ناپسندیده و
 اخلاق مذمومه میرسد پس هر که امروز از اقوال و افعال پسندیده و با اخلاق حمیده دارا
 شد از دوزخ برآمده و بهشت پس ای برادر را روزگار میرد این است که توان به قول نیک گوی که نیکو کار این است که در دنیا
 بختی و توبه نموده نهاد و خویش را اینکار مرید را بنسوزد و ضو است مر نماز را چنانکه بے
 وضو نماز نپا شد همچنین این گردش است تا ثانیست و مستور گرد و در قن

را در زام طریقہ و مہر کہ ہے این گردش و طریقت روشن خواہد چنان
 باشد کہ کسی خواهد بے وضو نماز بگذارد پس ہمہ عمل امر و دین کار از نیجات
 کہ بے شرط استیکار میخواہد ہر کار بر شرط است تا آن شرط نبود انکار ہر گز نبود
 همچنین اینکہ بے گردش نبود ہر گز از نیجات است کہ پیر را ہر رفتہ و فراز و نشیب
 اینکار دیدہ و از نفس خود بیرون آمدہ و از نصیب خود از گذشتہ و آشنای
 اینکار شدہ بیاد تا این گردش در سایہ دولت و خدمت کفش او میرا
 حاصل آید پس ہر گز این درد و پدید آید و این درد و غم و این اندوہ سیتہ
 از فرد گیر و نخواہد کہ از مذمومات و از نقصان برون آید و خود را کمال مردان
 رساند صورتہ و معنی آدمی گرد و اورا حکیم عال فریضہ بود خدمت کفش کسی
 کردن کسی کہ کمال رسیدہ است تا از نیز راہ کمال نماید و تربیت بشرط کند
 و از آفات و خطرات این راہ سلامت اورا بگذارد اینست کہ گفت بہیت
 خاک او با ش باد شہابی کن + آن او با ش ہر چہ خواہی کن + ہر چہ او
 کرد کردہ حق دان + ہر چہ او گفت راز مطلق دان + اما اینجا این مقدار لابد باید
 دانستن کہ کامل کہ گویند کامل کہے باشد اسے برادر کامل کہے را گویند
 کہ اورا چہا چیز بود شریعت تمام و طریقت تمام و حقیقت تمام و معرفت
 تمام ہر گز این چہا چیز بود و مقتدا بود پیر بود و شیخ بود و کامل بود و خیر
 کہے پیرے را شاید ہر چہ جز بقیت ہمہ نکالت است چنانکہ امر و در شدہ
 است اکنون بدان اسے برادر شریعت را بیت و طریقت را راہ است
 و حقیقت راہ است و راہ فریعت رقی است مقیہ ظاہر و باطن آید و بقیت

و هندی گرو و راه طریقت رفتنی است تصنیف باطن بدو حاصل آید و دل مصفا گردد
و قبول غیب را همیال شود از خود تبرکند و بحق توبی کند و هیچ حال نبود اشرار نکند
و از خود عبادت نکند و اینکار جز بدو ام و کر و دس نهاده و راه حقیقت رفتنی است طاعت
اضافات را تا وحدانی الذات شود اسے برادر از اقامت مصیبت خالی مباش در بین
مسلمانانی که داری تکیه میکن که در کردن که کافر و مشرک را از اسلام من و تو دنگ است
و به خود واقعه ای را از این دین من و تو صد گونه عار است از اینجا فریاد کرد و گفت
بیت منبایم که امانم بین عورت گرفتارم نه من هندو نه من مسلم نه من مرتد نه کایم
اسے برادر را همه خود پرستانیم و از خود پرست خداے پرستی نیاید از مسجد راه تپتی
باید گرفت و دهان باید گشت که پیر گفت بیت در کوکے جهان رفت همه عمر دنیا
چون برین پیر به بتخانه بماندیم اسے برادر کار و در نیست ملک و ملکوت باست
و خداوند ملک و ملکوت باست توان چشم مال کن تا اجل که کیف بینی دکان گوش حاصل کن تا کلام حیرت
و صوت بشنوی رحمت بر باد که گفت بیت جهان پر ز آفتاب و دید با کوره
جهان پر از حدیث و گوشهها کره فایده بدان اسے برادر در روح الارواح آورده
است که نوح نماز یادگار است که منظر عالم صلی الله علیه و آله و سلم آورده است
از عالم طهارت قایم تو سبین اسے برادر قدر تو کو تا دار است بمعراج نرسی و آن
حشت نداری که براق بدر خانه تو آید چه کنی کسوتی از اشراف طهارت در پوشی
و با سون محمد سمی خرامی میان مومنان ملک صفت رومی اول بصفه بندهگان
در ای ای تا ده بر قدم نیاز و آخرت بصورت دروستان بیرون آئی نشسته
بر ساطع از رت افتد بی لعل لعل صفا خود در نماز جمله ارکان شریعت منع کرده

در نماز معنی روزه هسنت و زیادت که روزه امساک است باینست و در نماز است
 هست باینست و زیادت که آنجا روا باشد که نجسی و بر روی و علیها و دیگر کنی و در نماز
 روا نیست و در نماز معنی حج است که در حج احرام است و اهللال و در نماز تحریم و
 تحلیل است و در نماز معنی زکوة هست از دولیت درم بخیرم بدر و لیش دهند
 تا بیا سپارینجا با جز نماز **اَللّٰهُمَّ اعْقِرْ عِلْمَ الْكَاذِبِينَ** بگویند همه بیاسیند و در نماز معنی
 جهاد هست که چون وضو ساخت بدشال زره پوشیدن است و امام برشال
 مبارک است و قوم برشال لشکر در پیش صف و در محراب که موضع حرب است
 ایستاده و قوم از پس صف کشته و در نصرت و قدیم را نسخ گردانیده و آنجا چون
 از جهاد منقطع و حضور باز گردد و مال قسمت کنند و اینجا چون امام سلام دهد **فَضِّلْ**
 قسمت کنند پس چنانشی که هر کس نماز کرد و حج رفت اگر چه استطاعت ندارد و جهاد کرد
 اگر چه قوه ندارد و زکوة داد اگر چه مال ندارد و روزه نداشت اگر چه قدرت ندارد
 و چون ایمان آورد دل بذل کرد و چون نماز گذارد حق بذل کرد و چون زکوة داد
 مال بذل کرد و زینهار بے باک داریای و در حضرت نماز نه بنی که صد و بیست و
 چهار هزار گوهر نبوت و عصمت آرد و سب این خلعت سرور نقاب خاک کشته اند
 چندین هزار عباد و زیاده و در گور باز و سب یک دو گانه مانده اند گفته اند چون می
 نماز و نیاز جمع شود و از نماز تفرقه تیور ایمان جمع گردد و دشمنش در مقابل کعبه بود و
 دلش برابر عرش سرش در پیشگاه رب العزت چون نور ایمان مرید را در
 غلبات شوق برگرد عیش در جویان آمد هر آینه در شش و هفت ذوالعرش
 رسید گرد که متکلمان عباده قدس را با طهارت تنگی بران رسیدن میسر نشود

چون پیغامبر علیه السلام مگر بهودیت بر میان جان بستی و تفرقه نماز پیوسته تنش بجل
دل و خوش بتمام روح و خوش نیندیش سر رسیدی و سرش بجلال ذوالجلال شکستند و از
حقیقت تنش در مقام آونی و خوش در مقام فانی بودی و خوش در مقام قانی بودی و سرش
در مقام اودانی بودی آنچه در مقام بر سرش گشت شده بودی در نماز سرش بران رویه بکلام
بیاطمینانی و بر کمالات غیب مطلع شدی آنرا گفتم که هرگاه که آتش شوق در دلش شعله برآوردی و سرش
طالب مال شدی ضرر کردی یا بکمال استخفاف باصلوات علی یوملایه بن سوخته مارا راحت بران دریا که
قبل عاشقان نماز جهان کمال دوست است صخره و نه کعبه و نه عرش و نه آتش بر آتش بنام بر کعبه
و سجود بیسه گذارند و حمله عشاق را بیکه پندارند بکسرم قلل گشتند کس استحقاق نشاند نیست
در عشق ناز بیکه است و سجود بیکه است و در محراب و جود و چون بیخ حال عشق بنود عشق آمد
و محو که هر که بود و آبرو در ایشان را که در نماز اگر دانا راه مناجات بر کشاد کند محنت پیش را
از حضرت عزت خود اعلام دهد و بهیت بے نیازی را بر سرش گذارد و تماش و ناز آید و خوش در گذار
آید و جانش در راز آید و حالش از او بام بشری بعید گردد و قدش بر پا قرب گیرد و در خیال او را
پروا از التفات غیر نماند بر نیغی خوابه عالم فرمود است *لَوْ عَلِمَ الْمُصَلِّي مَعَهُ مِنْ بَيْنَاكَ الْقَفْ*
عجب نماز گذارند در حال گزاردن نماز فانی العفصه باشد و فانی العفصه را التفات بیکه نبود
چنانکه امیر المومنین علی رضی الله عنه در نماز بود بیکان از جراحت ران بکینند و انداخته بود و زیاده که در
استغراق مشاهد محبوب از او صاف خود فانی صفت شد فانی *اَللّٰهُمَّ جَرِّحْ رِجْلِيْ* اگر در وقت نماز
عقوبت بر فرق و کزیزه و یا ضرب چو و اگر نه میشت و القی سازند و در وقت و نه میشت لذت نیاید در
اکرم باز است و پیاده کشیده بستانب و خود را در یاب است برادر کرم فیاض نه خوابه
گذارد و غلام را و نه توانگر را و نه در ویش را چون آفتاب بر جوش طالع گردد اگر اهل عالم مگر

طلب میان بندند تاوره آوار او بدست آرند تواند لیکن از خود بگویم کرم چنانکه گوشتک سلطان و
 سرایه خواجگان بنیاد در کلبه ایان اندوه درویشان نیز تباهاک آب امین این
 دولت یابین که شربت و میوه و دیگر و حقه و شربت و شربت این تشریف
 خلعت که تراست نیت فرشتگان مقرب و معصوم هستند و پاکان و مقدسان
 و مصلحان و روحانیان هستند و لیکن خود کار آب گل دیگر است فایده بدان
 برادر باب تقدیر گفته اند چنانکه قوت جسمانی متعلق است باکل و شرب قوت
 روحانی متعلق است باجمع و غلظت الشیخ طحطا م الله فی ارضیه گفته است چندین
 صفات بمجرب ذکر کرده است که اینست و هو کثیر عید و لا یطعمه سر که بدین صفت
 معروف است که با ثقات ایام عقل بسیار مقرب قریب گردد و از منازل محرم
 انسانیت عبور کند و روزه دار بگویم تخلصوا یا اخلاق الله بنا خوزون و خورانیان
 بصفتان محبوب قدم ریزد و صفات بشریت تبرکند و تشریف مشرب گردد و بدو
 مخصوص میگردد که لا صابیه فرحان فرحته عند الا فطار فرحته طعمه کد طعم
 لفرحان روزه دار او فرصت بود که وقت روزه کشاید دوم در وقت کمال
 ایا کمال خداوند دیدن فرحت که در وقت روزه کشاید است چیست این قالب
 که ترکیب از این پنج مختلف است طایب را کعب است در راه دوست چون
 بفرمان صومعه الوردی و ارا از اکل و شرب بازداشت و در قطع ساق و ارا
 الی سربک الملتقی تاخت چون یک منزل برید و نماز تمام رسید که یک از فتن
 بازماند چون با فطار او را غلظت و آب بے رسید را کعب را بسیت قوت او تا کما
 و طریقه بدید آمد که در مقابل آن همه شاد و بیباکم و تقرب گردد و فرحت دوم و تحت

عبارت کسے در نیاید زیرا که فرمائی است مَنْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ تَعْرِفٌ وَ كُنْتُمْ مَحْجُوبِينَ
 که روزه عن را بلا بود و دل را صفا بود و جان را دلا بود و سر را الفا بود و چون دل صفا
 یافت و جان دلا یافت و سر تقایا یافت چه زبان اگر تن بلا یابد و هم ازین معنی اشار
 حضرت رسالت صلی الله علیه و آله وسلم حکایت میکند عَنْ اللَّهِ تَعَالَى كُلُّ عَمَلٍ ابْنُ اكْفٍ
 كَيْفَ عَمِلَ ابْنُ السُّبْحِينَ الْاَوَّلُ الصَّوْمُ فَانْطَلَقَ لِي وَاَنَا ابْنُ حُرِّيٍّ بَدِيسٍ كَمْ فَرْزِ
 آدم کند و راجح مضاف بود تا اذیکه هفتاد بود مگر روزه که مرجع است و زبان
 و ده گنمه اندا الْاَوَّلُ الصَّوْمُ فَانْطَلَقَ اگر ادر اگفتند سگ اندر سگ دولت را بجا
 نبودی تکلیف با و شاه عالم جل ذکره روزه دار را گوید تو مرا می و سیف را بیا که ابْنُ حُرِّيٍّ
 بَدِيسٍ بَنِي خَزَائِمٍ او لقائے من است چنانکه مقتولان محبت را گفت مَنْ قَتَلَ كَلْبًا
 مُحَبَّبِي فَاِنَّ كَيْدَهُ زُوِّيْتِي اے برادر چون صفا دل از کد و رازت سببی و لقاء
 سزا و ظلمات سببی که بسبب وصول کشف است لعموم میشود پس عموم را در اولت
 بزرگدان میان این طایفه معروف است چون خواهند که کلام خداوند بسیرت شوند
 چهل روز گرسنه باشند چون سی روز گرسنه و مسکوک کنند و از بعد از آن روز دیگر
 گرسنه باشند لا مَحْأَلَّهٗ عَدَاوَةً عَزَّوَجَلَّ بزرگوار سخن گویا این باب است
 که هر چه بسیار است اما در اولیایا با سید و اولاده است برادر چون در کرم با و
 و باید که سیدان و بزرگان این کار در آن وقت از براحت است تا نعمت ماند و کم کردن
 و در خضر و انوار و انوار و خور و انوار است که در حال خضر و انوار ترا تو میگزیند
 چون ترا بگویند که خضر و انوار و خضر و انوار و خضر و انوار و خضر و انوار و خضر و انوار
 پس تا خضر و انوار و خضر و انوار و خضر و انوار و خضر و انوار و خضر و انوار و خضر و انوار

باید که تا تواند جهان باشد که آن سخن گفته است **اللّٰهُ نَبَا يُؤْمَرُ وَكُنَّا فِيهِ مَكْنُونَةً**
 دیگر گفته است **صَفَحَيْنَ الدُّنْيَا وَاجْعَلْ حُطَّتْ أَلْمَوْتُ قَائِدَهُ** بدان آن
 برادر چون خواهی که رموز و اشارت این طائفه را دریابی و حال این طائفه معانی
 کنی تا فل شایسته این ابیات بشنوی ابیات نمیدانم که با نام بدین سیرت
 گرفتارم + نه من هند و نه من مسلم نه من بدتدنه بدکارم + خلق گویند بروز نار بند +
 بت پرست + و رقیل خسرو گشت این برگ که آن زنار نیست + سود و گشت از
 سحر را و بتان سپیتانیم + چند خود را همت دین مسلمانی نهیم + گر خعبه از دبو
 نذار و کنش است + بالوس وصال او کنش کعبه ماست + بے وصال تو جان
 چه کاراید + بے حالت جهان چه کاراید + اگر حاصل شودان ان گلخ دلب
 موی میگوشت + چه بیاصل کس باشد دگر باغ جهان خواهد + مجنون عشق را دگر
 هر روز حالت است + که اسلام دین لیلی و دیگر ضلالت است + ربه از کف دست
 هر نفس میوشند + سر به بانه در ترقی میوشند + دین مار و بے جمال آن
 بت هم خانه است + کفر را آبرو زلف سیاه ترکانه است + از جمال خدو
 خاش عقل ما دیوانه است + از شراب عشق این هر دم می پیانده است + روح ما چنان
 آن گشت و قلب ما بتخانه است هر که املت نه اینست او ز ما بیگانه است + ارجام
 میخ که دران جام دم یاست + گل و برگ ما و موی که حران زیر خارا است +
 قوسه تخیر اندر راه یقین + قوسه است دگر بانه اندر خم دین + میترسم
 ازان بگ بر آید روزی + کاسه بخیران راه نه آفت نه این + مورسین
 حوس و پشت کم در کعبه رسد + دست و پائے کبوتر ز دوناگاه رسد + بن

ز اہبت اندر خانه باشد من قبر و وحیم کہ سر پوشیدہ اندر دل بت بدگیش میباشند
 پوشیدہ بسے خدمت بت کرم و زین پس ز ناز ہوس میگذردم از توجہ پوشیم
 و کوئے تبار رفت ہمہ عمر در لیا + چون برین پیرو بتخانہ بانہیم + توگر خود را ہمیدانی
 مسلمان گوید ان بارے + مرا نزدیک شد کز دست تو ز ناز منے بندم + صوفی و سیر
 پوش و شیخ چہلہ دارہ انجیلہ نشی و لے مسلمان نشی + ز نیکو نہ کہ حال بسید
 است حسن رخ توجہ لایق دیدہ است + شب رفت و حدیث با پایان نرسیدہ
 شب را چہ کند حدیث ما بود و رازہ صفت عاشقانست اینجامہ اسے فقیہ بندم +
 کہ پیشہ پریت پرستان نتوان نماز کردن + زور و دین ہمہ پیران رہ را + محاسنہا
 دل خضاب است + ہمہ مردان دین را دین مصیبت + جگر با ششہ و ولہا کباب
 است + گر فضل کنی یقین پرستیم ہمہ + در عدل کنی واسے بر سوای ما + مست
 چینی کہ کمین کردہ اند + کار شائسان نہ چنین کردہ اند + چون نہ ہمہ من جمالت صد
 جہان خود دیدہ گیر + چون حدیث تو باشد سر بر شینہ گیر + فائدہ بدان اسے
 برادر فرمان شرع اینست اَطْلُبُوا الْعِلْمَ وَ كَوِّبُوا الصِّيْنَ وَ خَلِقُوا رَاعِلًا مِّنْ رِّجَالٍ كَمَا كُنْتُمْ اَطْلُبُوا الْعِلْمَ
 وَ كَوِّبُوا الصِّيْنَ اِذَا كُنْتُمْ تَوْبَعُونَ بُوَ كَوِّبُوا الْعِلْمَ وَ كَوِّبُوا الصِّيْنَ اِذَا كُنْتُمْ تَوْبَعُونَ
 گویند عم زن و فرزند یا عم خردون و پوشیدن مار انگذاشت اگر این عد قبول
 افتد خلاص ہمہ است و جاستے برادر چون علی بلا علم ہرگز ممکن نیست و بیج سود
 ندارد و وصل بمقصود جز بعل نہ ضرورت طلب علم فرغینہ بودا مانہ آن علم کہ ترا
 بر و سلاطین و ملوک ہر دیا ترا قاضی و مفتی کند علم آخرۃ صلاہ حق میگویم تا در
 غلبہ بیفتی و خود را از علمار دنیا نگاہاری چنانکہ از شیطان و رویشے شیطان را

در کتب دیگر گفته است که چون چنانچه گفته شد علم را به بیان بیان کنند
 مرا که است تا بدین حد که هر چه آدمی گفته و در کتب است که اگر ترا خدا است
 رساند چنانکه هر طاعت است و دیگر است که ترا آن خدا است و در کتب چنانکه
 هر طاعت است علم این هر دو نوع بر خدا و میان فرض عین است و اهرم چنان
 است با این علم هر چند قلیل اهل بود و خدا شکر است و بے این علم اگر کسی
 جان کند هر چند کثیر اهل بود و خدا شکر است بلکه عباد و مشورت است نیست
 که گفت بیت علم ترک و عمل مایه و درین دو دولت بدو شد آماره بکار بے علم یا
 و بر بدید و تخم بے مغز هم فرزند و آخر خوانده که حق کان یوجو لقاء و تبت فی
 لیکن عکس صلیحاً و لا شریک بعد لا شریک احدی اهل صالح با عدم متحرک شرط
 اند و میان آن که وجود مشروط بے شرط محال است پس وصول الی المقصود بے
 عمل نیز محال بود از نیابت که هر سالکان خاک بر سر میکنند و اتم و نصیب خویش
 میدارند مرا و ترا این گرفته که چه خوبیم و چه بوشیم هر چه از الله خلق الخراب
 بر چاک و لایق صفت و دانشی نیکو بر چاک گراه مردان دیگر است و راه خمتان
 و دیگر اکنون بدان این علم که آخرت است بدست نیاید مگر بدوام خدمت شایم
 طاعت و علم آخرت رضوان الله علیهم و این نعم و در عصر ما بدان کبریت
 آخرت که به کفی حاسی و درین باش که مکتوبات فرستاده شده است هر روز
 لیکن در دوگان مکتوب به نقل و تدبیر تمام مطالعه کنند و اگر در تنهایی بود بهتر و
 این بیت بگوید بیت گرتنگ شکر خیز می توانم و باری گیس از تنگ شکر
 می رانم و استی بر او را صل درین راه بهین و دکار است اندک شمر و بهوش نشین

اگر توانی سیکه پاک کردن اعضا از ظاهر از لوث معصیت دوم پاک کردن دل از لوث صفات
 ندمیات چون این مہارت ظاہر و باطن ترا حاصل شد اسرار ملک و ملکوت بر تو کشف
 گشت شریعت نوحی اِنْ اَهْبِمْ تِلْكَ لَآتِ السَّعَادَاتِ وَكَفَرْتَ بَعْدَ حَقِّهِ وَخَلَعْتَ اِنَّ اللّٰهَ
 طَلَبَ الْاَيْتِیْ اِلَّا اَنْ تَلْبِسَ پوشیدی پیش بار و در بار است و کار و در کار است نوش با دا
 هر که است راست گفت آنکه گفت بهیت جهان پراز آفتاب و وید با کوره جهان پراز حدیث
 و گوشتها که چو نو در کار باشی روزی از نجات نیک آنجا رسی که دیگران رسیده اند
 و نیز همان بینی که دیگران ویده اند و تو نیز همان گوئی که ایشان گفته اند خوش گفت هر که
 گفت بهیت معشوق عیان بودنید استم با من بمیان بودنید استم به دست بهشت
 روزی مقاد بار کند طلب کنگره عرش می افکند و دیگرے پروانان خویش در حق و همان شربت
 آید بهیت سگ چو در یار یافت جان شمرده خرچ و یاقوت زعفران شمرده اے برادر
 امروز هر کسے بخمالے فاسد قناعت کرده و بگمانے دروغ سیر شده اگر دین بدین آسانی
 بودی که خلق و مجد دارند بگر اینیاد الیا هرگز آب نشدی و دلهاسے مردان کتاب گشتی
 اسے برادر ترا از دین مردان چه خبر حمالے شب و روز و رحمت ایشان میوز اگر
 توانی که خود را بخدمت کفش ایشان رسالی خود کارے عظیم بود که مَنْ احَبَّ قَوْمًا فَحَتَمَ مَعَهُمْ
 نادمک دولت است اے برادر یا و رسایه دولت کفش انبیا بخدا نرسی یا و رسایه دولت
 کفش بیرون و هر چه جزانیت کارے دیگر است هوشیار باش هر که خیر خداوند تعالی
 هسته داده است و بگوید اگر چه در فردوس بر ناز و نعمت است از راه مردان و دروان راه
 مردان و انی چیست از شاعر بنو بیت جز و صل تو ام حرام با دا حاجت که نخواهم
 از خدا سن به گرم با صالحوان سبے و بست فردا در بهشت آرند بهمان بهتر که و در قریح

گندم با گندگاران و در بهشت نان و آب و حور و مقصور سر و شست که همه جهان در طلب
 آنهاست بهشت مروان دانی چیست ان الله يحب المتلین شیها خود و لا تصور و اگر گوی
 چیست یحیی زکریا صاحب است اینست که گفت میبست و دیگر از او نده گرفت و او را به دو لیک
 ما را نقد هم اینجا بود تا با آنی کامه بار عالم محبت دیگر است و اهل محبت طراکند و گمرا نه اینجا را
 طاقت انتظار نبود موعود منقود و بطلاند و در ترک عیش و تنه این گویند بهیست یا میران
 به و یا غم کن از مراد و وعده فردا کن بچنان بچیز و یا آنچه بهی را گفته اند چرا بهیست
 بنیوهای گفت انما ادرک الله ان ستمت و این نکرد بر دراع و دوستار خویش
 مانده بداند و میداند ان که به حقیقه نه مرد و نه زن پس چگونه باشی و حقته امام
 سبلی رحمه الله علیه غائب شد مردان در سبزه ای بطلان باشد و دیدند بهانه مخفی
 پوشیده در میان ایشان چون سبزه را از ایشان زنده خاک بر سر کردند و فریاد
 بر آوردند که اسه مقدس را زنده کار این چه حالت است گفت دیدم که به صورت
 رن میستم و بر من موند ضرورت نباشم مگر خوشه نخوت را بهان به که میان خشتان
 بود قوسه و یکایک شنید که ایشان از اساطان همت خوانند این قوم هر چه کنند خالصا
 البرک او کنند لا اله الا هو و تسبیح و تحمید و تعالی لله رب العالمین صفت
 شریف بود و ایشان است که پاک بهیست و سر با نرست فرود میا دروند تا از دست
 رسیده است شنید که انکه اوله این خطا اشرار برین که که گندم بهیست باران
 این جهان بهانه دگر است و جز در زرع و فرس و ساسنه درست و بیجا
 نه این چه مراند چه از ایشان گویند یا نوسبند قطره بود از دریا و محیطه او ترا
 و امثال این الفریب این قوم خرنشینی خوانند فی نهیست چه باید کرد و چه گفتی آملی

بودند آموتنی فامده بدان اسے برادر بهشت که مخلوق است با دینا توان یافت محال
 باشد که خالق بهشت را با دینا توان یافت که از اینجا گفته اند تَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَسَتُعْلَمُ
 تَوَكَّلْ دینا سر همه عبادتهاست چون دینا خلق را از حق حجاب آمد بخت و اغش کردند که
 اللَّهُ تَعَالَى أَعْلَمُ مَا تَعْلَمُونَ وَكَفَىٰ بِمَا تُكَذِّبُونَ ۱۰ بکفایت بود چون در خیرات او حسنات صرف شود آن نیز طعون
 نیست و آنچه زیاده بکفایت بود چون در خیرات او حسنات صرف شود آن نیز طعون
 نیست و اما اگر کسی را دینا و سے دهد از اینها که نفس و بتعم و لذت صرف کند
 یا مقید گرداند آن طعون باشد است بر او منظور نظر خداوند تعالی دل بنده است
 نه ظاهر بنده پس اگر ظاهر بنده یا اشتغال طوشت بود باید که دل منظور حق است از محبت
 دینا خالی دارد و حب دینا میل دیده دلست چون دیدد دل نا بینا شد احوال آخرت
 همه بر او پوشیده گشت از اینجا است که صد و بیست چهار شهر از پنجاه بران صلوة الله
 علیهم آندند همه گفتند حُبِّ اللَّهِ تَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَتَكُنْ مِنَ الْمُتَّقِينَ دینا سر همه خطایات
 نگفت ملک دینا سر همه خطایات و جائے محبت دلست نه دست اگر محبت آن
 در دل نبود و همه عالم در دست او بود و در ملک او بود و در طاعت و عبادت
 و خیرات و حسنات بر وجه شرع صرف کند هیچ باک نبود نه بینی که سلیمان پیامبر علیهم
 السلام را ملک عالم و شریک بود و جن و انس و شیاطین همه در فرمان او بود و از
 مشرق تا مغرب و در وقت بادشاهی دیگر نبود چون محبت دینا در دل مبارک
 و سے نبود و گوئی نبود زبیل یا فقی و بد و نماند بعین بفرختی با سکنه بد و نماند
 کرد می و گفتی سکنین مالش مسکین آنا اگر در دل او محبت و طلب دینا زیاده گوئی
 با همه دینا است بجا محبت و طلب دینا در دل که محبت دینا در دینا زیاده گرفت

خوابش مانند ضرب مراد و ترا نشاید دل خداوند را بکسی شاید گویند عالمی بود چهار
صد صندوق یادداشت و کار جز علم گفتن و طاعت دیگر نبود اما بحجت و بنادلش
آلوده بود بر پیغامبران زمان و حی آمد که اورا بگوئی اگر چه در روز و شب در علم و طاعت
بیاسنی و چهار صد صندوق علم یاد داری چون دلت بحجت دنیا آلوده است هیچ
از تو پذیرفته نیست خوشگفت هر که گفت سه صد جهان علم با معنی بهم و دوزخ آرد
بار با دنیا بهم و چون ز دل دنیا دور افکنده نیست و جای که تو خرد و دوزخ سوز
نیت و است برادر و آتش مشک است و فتنه که امروز میان پدید آمده است
اگر طبیب کافر مارا گوید فلان چیز مخور که ترازیان دارد در حال ترک میبازیم و نمی
خوریم یک کشتی و چهار هزار پیغامبران صلوات الله علیهم آمده همه گفتند که حب الدنيا
راس کل تفصیل تیر محبت و نیاز همه خطاهاست پس همچنان بود که طبیب کافر
در آنج گشت استوار داشت و گفته یک کب و میت چهار هزار پیغامبران استوار
نداشت بگو اینجایان کجا است و سلمانی که عزیزی گفته است میت ترک دنیا
گیر تا دینت بوده آن بده از دست تا اینست بود و چون این مقرر شد اکنون
بدان اسے برادر میان مومن و کافر مخلص و منافق اجماع است که دنیا بد است
و سرمایه فتنها و دلاهاست فرعون و نمرود را دعوی خدای از دنیا بود و همه خرابی
فرزند آدم امروز از دنیا است از اینجا است که بزرگان میگویند اکتفا کپیفت
اکدم یعنی دنیا پاشخانه آدم است پس اسے برادر در پاشخانه چو تنعم و لذت
بود چه راحت و ذوق باشد این اشاره است که مومن باید که در دنیا چنان
بود که در پاشخانه ظالم یعنی بمقدار ضرورت با صد کراهیت و عار و نفرت و ناخوشی

نه بر غیبت و خوشی این خود هر حال دنیا است که شنیدیم که سر امر همه عیب است و عیبها
دنیا و آفتها و بلاها و دنیا صد چندان است که جلد با سپاه شود بی نهایت پس آه اسے برادر
یا نبی عیسا و صد چندان دیگر سهرش نکو تر آنست که مزرعه آخرت است که در و تخم توان
افکند که رنج آن در آخرت همیا پاشد مر نیک بختا ز اجداد شکر بابران برادر واجبست
که آیندگان بتواند این معنی ازان برادر نشان میدهند مزید باد از تهمت حضرت رستا
صلی الله علیه و آله و سلم فرموده است نعم الدال الصالح الموجه الصالح مکرور حق
آن برادر است پس از اینجا دنیا بود مضمون حدیث است اسے برادر چند آنکه توالی اوست
در زبان خود از قلم و کاغذ و از نقد و طیس خود این زراعت و در مزرعت بکن اگر کفن را
بیج نماند گو مباش انتشارت برین کرد که گفت میت ترک دنیا گیر تا سلطان شوی
و نه آن چرخے که سرگردان شوی و جمله در باز و فرو کن پاسے راست و اگر کفن
را هیچ نگذاری بر و است و اسے برادر دان کوش که نماز نفل بسیار چون گز ارم
و یار و تره نفل چون بد ارم در آن کوش که نفس کافر را و حب و نیا که راه گرفته است
چون برادر ارم اجماع اهل طریقه است که راه بحق نه در آسمان و نه در زمین و نه در مغرب
و نه در مشرق بلکه نه در عرش و نه در کرسی و نه در لوح و نه در قلم راه بحق سبحانه و تعالی
و درون گشت اول از قرآن بشنوی که گفت که اَفْکَ کَیْضُ رُحْنٍ پس ازین طالع بشنو
میت چیزیکه جو یان نشان اوست و باقت همی تو جائے دیگر جوے و چرخے
را بسیدند راه بحق کما چند است گفت بعد و هر زره از موجودات راهے است
بمخداوند بل و علا آما هیچ راه نزدیکتر و بر فائده تر از راحت رسانیدن بدلهانیست و ما
برین راه یافته ایم و مریدان خود را بدین وصیت کردیم اکنون این دولت در نماز

نفل و روزه نفل کجا است از پنجاه است که در مجلسی رفته گفتند که ملک این شهر شبها بیدار
 می باشد و نماز نفل بسیار میگردد و گفت شیخ چاره راه خود کم کرده است جوکار و گیران گرفته است
 گفتند پیشخ این چگونه باشد گفت راه سلوک او اینست که نعمتها گو تا کون گشتگان را بخشاید
 و بر شکرگاه ترا جامه نوح نبوع بپوشاند و دو کلاه خراب را آبادان کند و حاجتمندان ترا احاطه
 بر آرد و نماز نفل و شب بیداری کار درویشان است هر کس را در خود خود کاه بایست باید
 کرد اسے برادر یکدل شکسته را که دریایی و بایک دل شکسته خراب را آبادان کنی
 بهتر از آن دان که همه شب بیدار باشی که شکسته سیح چنین قیمت ندارد و مگر دل هر چند
 شکسته تر با قیمت تر ثقلت و تقه موسی پیغامبر علیه السلام در مناجات
 خود گفت الهی ترا کجا جویم جواب آمد نزدیک شکسته و لان گفت الهی هیچ دل امروزی
 از دل من شکسته تر نیست جواب آمد که من نزدیک بهما بخام و الله اعلم بالصواب

باب بیست و نهم

الحمد لله والمنه که درین زمان نسخ فوائد رکنی از کلام شرف جهان قدس الله سره انیر
 با و جمادی الثانی ۳۲۸ هجری زیر نگارانی سید زین العباس موسوی منیر مطبع براینه واقع

